MENKE KATZ

Selected Poems

VERSUS AUREUS

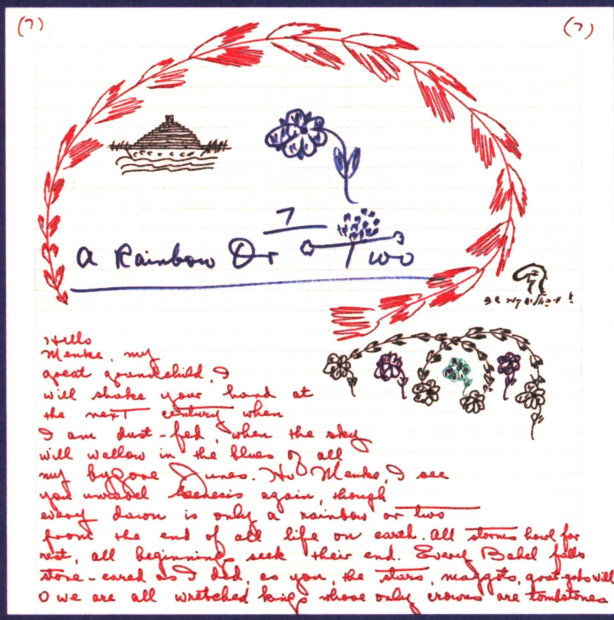

MENKE KATZ, "A RAINBOW OR TWO"

Selected Poems: Menke Katz

Selected Poems: Menke Katz

edited and arranged by Kerry Shawn Keys from Menke Katz's books in English

UDK 820(73)-1
Ka598

This edition was sponsored by

THE MINISTRY OF CULTURE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

© The Heirs of Menke Katz
© Kerry Shawn Keys
© Translation into Lithuanian by Laurynas Katkus, Birutė Ušinskaitė, Alvydas Bausys, Sonata Paliulytė, Artūras Valionis

ISBN 978-9955-34-110-9

© „Versus aureus“ Publishers

Acknowledgments

Grateful acknowledgement is made to poet, essayist and publisher Harry Smith, and to the author's son, Professor Dovid Katz, for permission to include poems in this collection from the following books by Menke Katz:

Land of Manna, Windfall Press, Chicago 1965.

Rockrose, Smith-Horizon Press, New York 1970.

Burning Village, The Smith, New York 1972.

Two Friends (with Harry Smith), State of Culture & Horizon Press: New York & London 1981.

A Chair For Elijah, The Smith: New York 1985.

Two Friends II (with Harry Smith), Birch Brook Press: New York 1988.

Nearby Eden, The Smith, New York 1990.

Contents

Acknowledgments / 5
Preface / 14
Epitaph / 18

Lithuania / 21
Names Of Michalishek / 22
Before Battle / 28
Elchik's Last Prayer / 30
In Abandoned Barrack / 32
Seventeen / 34
Dveirke's Voice From The Waterfall / 36
Night Visitor / 38
Twilight / 40
Snowfall In The Village Of Michalishek / 42
Visit To The Village Of Michalishek / 44
At A Patched Window / 48

Angels, Women, And Love / 51
City Moon / 52
Fall Of The Angels / 54
Snowflakes / 56
Angels On Cherry Street / 58
The Old Street / 60
Francois Villon / 62
Sappho / 66
Doll / 70
Fooled Lover / 74
Her Confession / 76
Life In A Pot / 78
Ethel / 80
Winter Scene / 82

Turinys

Pratarmė / 15
Epitafija / 19

Lietuva / 21
Mikailiškių vardai / 23
Prieš mūšį / 29
Paskutinė Elčiko malda / 31
Apleistam barake / 33
Septyniolika / 35
Dveirkė atsiliepia iš vandens krioklio / 37
Nakties svečias / 39
Temstant / 41
Mikailiškių sodžiuj sninga / 43
Apsilankymas Mikailiškių miestelyje / 45
Prie suklijuoto lango / 49

Angelai, moterys ir meilė / 51
Miesto mėnuo / 53
Angelų nuopuolis / 55
Snaigės / 57
Vyšnių gatvės angelai / 59
Sena gatvė / 61
Fransua Vijonas / 63
Sapfo / 67
Lėlė / 71
Apgauta meilužė / 75
Jos išpažintis / 77
Gyvenimas vazone / 79
Etelė / 81
Žiemos vaizdas / 83

Dreaming The Countryside / 85
Invitation / 86
Spring / 88
Hymn To The Potato / 90
Kerhonkson / 92
On Hunting / 96
Swan Song / 98
Fear / 102
Divine Spider / 104
Queens Of Autumn / 106
My Last Prayer / 108

Children / 111
Homeless Children / 112
From The Tree Of Knowledge / 114
On The Death Of A Day-Old Child / 116
A Hundred Years Hence / 118
In The Year Of Two Thousand / 120

New York / 123
A Yiddish Poet / 124
Still Life Of The Year Two Thousand / 126
Darwin In A Furnished Room At Midnight / 128
Subway Reverie / 134
Five Minutes Late / 138
Snowfall In Borough Park / 140
Homeless / 142

Susapnuotas kaimas / 85
Pakvietimas / 87
Pavasaris / 89
Giesmė bulvei / 91
Kerhonksonas / 93
Apie medžioklę / 97
Gulbės giesmė / 99
Baimė / 103
Dieviškas voras / 105
Rudenio karalienės / 107
Mano paskutinė malda / 109

Vaikai / 111
Benamiai vaikai / 113
Pažinimo medžio vaisiai / 115
Vienos dienos kūdikiui mirus / 117
Po šimto metų / 119
Dutūkstantaisiais metais / 121

Niujorkas / 123
Žydų poetas / 125
Dutūkstantųjų natiurmortas / 127
Darvinas vidurnaktį mebliuotam kambary / 129
Metro vizija / 135
Penkias minutes pavėlavusi / 139
Borough parke sninga / 141
Benamiai / 143

God, Satan, And In And Out Of The Garden / 145
Prayer Of The Angels / 146
Satan Said / 148
On Sin / 150
Palm Reading / 152
The Conqueror / 154
On Cruelty And Kindness / 156
The Prophecy Of Yoske The Chimney Sweeper / 158
Voice of Messiah / 160
First Poet / 162
Prayer Of The Tree Of Life / 164
Earthworm / 166
Old Lesson / 168
Isaiah On Freedom / 170
A Chair For Elijah / 172
Beyond / 174
Envoi / 176

Death And Eternity / 179
Psalm At Midnight / 180
A Lesson In Cabala / 182
Day Of Doubt / 184
A Date / 188
Unnamed / 190
Beyond / 192
Insomnia / 194
Twin Friends / 196
Prayer Of An Old Table / 198

Dievas, šėtonas ir šiapus ir anapus sodo / 145
Angelų malda / 147
Šėtonas pasakė / 149
Apie nuodėmę / 151
Būrimas iš delno / 153
Užkariautojas / 155
Apie žiaurumą ir malonę / 157
Kaminkrėčio Joškės pranašystė / 159
Mesijo balsas / 161
Pirmasis poetas / 163
Gyvybės medžio malda / 165
Sliekas / 167
Sena pamoka / 169
Izaijas apie laisvę / 171
Kėdė Elijui / 173
Anapus / 175
Pasiuntinys / 177

Mirtis ir amžinybė / 179
Vidurnakčio psalmė / 181
Kabalos pamoka / 183
Dvejonių diena / 185
Pasimatymas / 189
Bevardis / 191
Anapus / 193
Nemiga / 195
Bičiuliai dvyniai / 197
Seno stalo malda / 199

Beyond All Beyonds / 200
If You Do Not Know / 204
On The Birthday Of A Forgotten Poet / 206
Return Shock / 208
In Sterile Days / 210
Grand Toast / 214
On The Last Eve Of The Last Spring / 218
Biography / 222

Anapus anapus / 201
Jei tu nežinai / 205
Užmiršto poeto gimimo dienai / 207
Grįžimo šokas / 209
Bergždžios dienos / 211
Didysis tostas / 215
Paskutiniojo pavasario išvakarėse / 219
Biografija / 223

Preface

At A Patched Window

My first meeting with Menke Katz was when I was in my twenties and sending poems by the hundreds to literary journals throughout the United States. One such journal was Bitterroot, Menke's poetry journal. For me, it *was a meeting* because he had actually made a brief comment or two and signed the rejection notice. Most all rejection notices went unsigned with no comments. I thought aloud, "an editor has two eyes and two ears (unlike most) and has paid attention, read my poems." Much later, I discovered this was Menke's way, his determination to be human and not impersonal. Of course, at that time I was naïve and in the dark about most editors – I thought they must be well-read poets themselves to be doing such work. Menke Katz was not a typical editor. He was a Cosmos unto himself, and a "wonderful" (Menke greeted everyone with this word) poet in his own right.

All of Menke's early books were in Yiddish. It was not until 1965 that his first book in English was published, *Land of Manna.* And then a whole slue of books followed. Menke's work in English shares many of the concerns of the earlier work in Yiddish, though there is little of the utopian political and social commentary that characterized some of the poems of the pre-WWII years. Here in these poems written in English, we find the mystical, lyrical, devotional poet that is so much of the real Menke of Lithuania (*Líte*), the Menke born in Švenčionys (Svintsyan in Yiddish) in 1906, later moving to Michaleshik, now in Belarus, and finally in 1920 to New York City. He is one of the great Lithuanian poets of the New World, and never abandoned his Lithuanian roots no matter how much he embraced America. Whether a slaughtered cow in his beloved Michaleshik or a spider in a tenement in New York, everything took on a spiritual element.

But Menke's spirituality was not just some universal Weltanschauung or even Weltschmerz (he was always the optimist at heart despite

Pratarmė

Prie suklijuoto lango

Pirmą kartą Menke Katzą sutikau būdamas dvidešimties ar vyresnis. Tuo metu siuntinėdavau savo eilėraščius daugybei literatūrinių žurnalų visose Jungtinėse Valstijose. Vienas iš tokių leidinių buvo „Bitterroot", Menke's poezijos žurnalas. Man tai iš tikrųjų buvo *susitikimas*, nes pranešdamas, jog eilių nespausdins, jis brūkštelėjo kelias trumpas pastabas ir pasirašė. Daugelio neigiamų atsakymų niekas nepasirašinėdavo, nekalbant jau apie komentarus. Balsiai pagalvojau – „redaktorius (skirtingai nei daugelis) turi akis ir ausis; jis atkreipė dėmesį, perskaitė mano eilėraščius". Po daugelio metų patyriau, kad siekimas nelikti bejausmiu, būti žmogišku – skiriamasis Menke's bruožas. Žinoma, tuo metu aš buvau naivus ir nieko nenusimaniau apie redaktorius – galvojau, kad atsiųstus tekstus vertinantys žmonės yra apsiskaitę poetai. Menke Katzas nebuvo tipiškas redaktorius. Jis pats sau buvo Kosmosas, ir išties „nuostabus" (šiuo žodžiu Menke sveikindavo visus) poetas.

Visos ankstyvosios Menke's knygos parašytos jidiš kalba. Tik 1965-aisiais pasirodė pirmoji knyga angliškai – „Manos šalis" (*Land of Manna*), po kurios pasipylė virtinė kitų knygų. Menke's angliškoji kūryba turi daug bendrumų su ankstesniais jidiš kūriniais, nors joje beveik nerasime utopinių politinių ir socialinių komentarų, būdingų kai kuriems prieš Antrąjį pasaulinį karą parašytiems eilėraščiams. Angliškuose eilėraščiuose matome mistišką, lyrišką, pamaldų poetą, kuris iš esmės yra tas pats Menke iš Lietuvos (*Lita*), 1906-aisiais gimęs Švenčionyse (jidiš kalba – *Svintsyan*), vėliau persikėlęs į Mikailiškes Baltarusijoje, o galiausiai 1920 metais – į Niujorką. Menke yra vienas iš didžiųjų lietuvių poetų Naujajame pasaulyje, kuris, nors ir priėmęs Amerikos kultūrą, niekad neišsižadėjo lietuviškų savo šaknų. Paskersta karvė gimtosiose Mikailiškėse ar voras Niujorko daugiabutyje – visa jam turėjo dvasinį matmenį.

Tačiau Menke's dvasingumas nebuvo vien universalus *Weltanschauung* ar net *Weltschmerz* (nors iš sielvarto yra atsiradęs ne vienas jo

the sorrow that may have fermented much of the poetry). His poetry was also religious. He was a student of the Kabbalah, the Talmud, and he knew his Old Testament and Isaiah, and the Jewish roots of his homeland. For Menke, all was holy – cities were holy, the countryside, erotic love, New York, the Burning Village of his childhood, the Viliya River – even Satan.

I am not a student of the Yiddish poems, but I have read the English poems over and over, and no matter where we enter the chronology of texts, the thematic concerns are consistent. I've chosen to present this Selected in thematic sections because I feel a chronological presentation outside of a Complete Poems, would be too haphazard and irregular to convey the continuity and quality of Menke's vision. But even so, many of the poems could easily fall into different sections, since Menke refused or was unable to separate angels from Death, women from angels, New York from spiders and whores and children, or the real Lithuania from the country of his dreams. They all merge into some sacred, pantheistic prayer. All of the world and even the universe, Heaven and Hell, are encompassed in "Snowfall in the Village of Michalishek" and "Snowfall in Borough Park".

This edition is lucky to have excellent translators, Lithuanian poets and scholars who felt a kinship with the Litvak Menke of Lithuania who became the Menke Katz of New York, this poet who struggled all his life with the Yiddish of his youth and the English of his adopted homeland, creating a personally unique language that rises above all languages. It speaks to each of us – inhabitants of his utopian humanity – and speaks to Eternity heart to heart. The window may be patched, but it's a window to the cosmos. See! there's Menke, holding hands with Chagall, riding a white donkey over the rooftops of Lithuania and the skyscrapers of New York.

Kerry Shawn Keys

eilėraštis, širdies gelmėse Menke visad buvo optimistas). Be to, jo poezija yra religinė. Jis studijavo Kabalą, Talmudą, išmanė Senąjį Testamentą, Izaijo knygą ir žydiškas savo tėvynės tradicijas. Menke'i viskas buvo šventa – miestai ir užmiesčiai, erotinė meilė, Niujorkas, degantis vaikystės kaimas, Vilijos upė – netgi šėtonas.

Nesu Menke's jidišo kalba parašytų eilėraščių žinovas, bet vis iš naujo atsiverčiu angliškus jo eilėraščius; ir nesvarbu, kurių metų kūrybą skaityčiau, matau, kad temos ir problemos išlieka pastovios. Tad rinktinę nusprendžiau sudėlioti skyriais pagal temas, nes manau, kad nepateikiant visų eilėraščių, chronologinis išdėstymas būtų pernelyg atsitiktinis ir nepastovus, negalėtų perteikti nuolatinių Menke's vaizduotės bruožų. Bet net ir šiuo atveju daugelį eilėraščių galima be vargo priskirti keliems skyriams; juk Menke atsisakė ar neįstengė atskirti angelų nuo mirties, moterų nuo angelų. Visi jie susilieja į savotišką sakralinę, panteistinę maldą. Visas pasaulis ar net visata, Dangus ir Pragaras glūdi eilėraščiuose „Mikailiškių sodžiuj sninga" ir „Borough parke sninga".

Šiai knygai pasisekė, nes prie jos prisidėjo puikūs vertėjai, Lietuvos poetai ir mokslininkai, pajutę giminystę su litvaku Menke, kuris tapo niujorkiečiu Menke Katzu. Poetas visą gyvenimą grūmėsi su jaunystės jidišu ir pasirinktos tėvynės anglų, sukurdamas originalią ir grakščią kalbą, kuri pranoksta visas kalbas. Ji byloja kiekvienam iš mūsų – jo utopinės žmonijos narių – ir intymiai šnekučiuojasi su amžinybe. Langas gal ir suklijuotas, bet tai langas į kosmosą. Žiūrėkit! Ana ten Menke ant asiliuko, susikibęs rankomis su Chagallu, joja ant balto asiliuko viršum Lietuvos stogų ir Niujorko dangoraižių.

Kerry Shawn Keys

Iš anglų kalbos vertė *Laurynas Katkus*

Menke Katz

Epitaph

I am the lover
who drowned in the Viliya
river, swimming to
my love with a Forget-Me-
Not flower yearning in my hand.

Alvydas Bausys

Epitafija

Įsimylėjėlis,
paskendau Vilijos
upėje, plaukiau
pas mylimąją su ilgesio
neužmirštuole rankoje.

Lithuania

Lietuva

Names Of Michalishek

Mine are the names outmoded as the kindness of my mother,
humble as the cool shadows in the evening woodland,
where echoes do not pine away for the love of Narcissus,
but in yearning for a yell of the vanished children of Michalishek.
The restless rivulet roving through hankering Pigstreet,
will repeat forever and a day the names of Michalishek.
Listen:
Yeiske – Meishke – Blumke – Menke – Berke – Elchik.

Yeiske, real as this rhymeless prayer to love:
a thrilling chill from the snows of my childhood,
entrancing as Joseph through the dreams of Pharaoh,
not in dungeons of Egypt but on mudlands of Lithuania
cherished by a wish of a homeless, hunted Jew.
Yeiske, genuine as the light of my eyes.

Meishke, a name moving as an oar of a home-made rowboat,
rowed idly by a lone, love-wounded lad,
longing for his barefoot maiden over the Viliya river,
which hugged the townlet of my bearded forefathers:
rich in mighty dreams, proud with hoary wisdom.
The crude oar in lover's hands, miraculous as Moses' wonder rod.

Blumke, brisk as stray seeds flung into your face by a slapping wind.
Her hair braided with tough flowers growing out of the stones
of a ruin.
Her fingers sore from plucking sorrel out of thornbushes.
Winter, she mellows by the light of cherubs on wings of icicles.

Mikailiškių vardai

Vardai, kuriuos minėsiu, nebemadingi kaip mano mamos gerumas,
paklusnūs kaip vėsūs miško šešėliai vakarėjant,
kuomet aidai Narcizo meilės nesiilgi,
bet pasigenda pranykusių Mikailiškių vaikų klegesio.
Nepailstantis upeliukas, geismus ir troškimus Kiaulių gatve
nuplukdantis,
amžinai kartos Mikailiškių vardus.
Klausykis:
Joškė – Moškė – Blumkė – Menkė – Berkė – Elčikas.

Joškė, tikras kaip ši nerimuota malda meilei:
kandantis šaltukas iš mano vaikystės sniegų
įžengia lyg Juozapas į faraono sapnus,
bet ne Egipto kalėjimuos, o Lietuvos purvynuose,
benamių, medžiojamų žydų troškimuose išpuoselėtuose.
Joškė, nuoširdus kaip mano akių šviesa.

Moškė, vardas, judantis tingiai it irklas
vienišo, meilės sužeisto vaikino rankose.
Besiilginčio basakojės mergaitės prie Vilijos, upės,
apglėbusios manųjų barzdotų prosenelių gyvenimą:
turtingų didžiomis svajonėmis, besididžiuojančių praeities išmintim.
Netašytas irklas įsimylėjėlio rankose, galingas kaip Mozės stebuklinga
lazda.

Blumkė, linksma kaip paklydusios sėklos, vėjo netikėtai bloškiamos
į veidą.
Jos plaukai supinti tampriais gėlių, išdygusių griuvėsiuose, kotais.

The sudden gust through frost-weeds rustled her in silks.
Blumke, sister of dandelions – O tear kissed sister of mine!

Menke, laughworthy, not worth the eyehole of a needle, –
but my eyebrows are opulent, bushy as thoughts of life after death:
My father's eyebrows – the pride of the baretoed nights
of Michalishek,
eager as expectant moments of a long-awaited beloved.

My walk is light and free as my mother's laughter.
I am dangerous as at twilight a falling day,
daring as a newborn word, startling as a freshly molded verse.
I am chatty as Yiddish, my mother tongue.
I dallied with dreams as in a game of jackstones,
when stars paved the crooked, unpaved alley where I was born.

Midnight.
The candlelit house struggles with the night, blind as a mole.
Berke – a boy left all alone in the depths of a "cheder" tale,
where a dark forest glares only with the eyes of a threatening bear.
The bear is shaken by the awe of the pleading boy:
"O, bear, bear, bearele, be timid and kind,
mamma will surely bring you tomorrow
a tasty cookie flavored with poppy-seeds."

Elchik is the neighboring brother from the nearby cemetery:
a lad wrought on a windowpane of our age-weary house,
caressed by pitiless winter, pampered by bleak, freezing design.

Pirštai nutrinti skinant rūgštynes erškėtynuos.
Žiemai atėjus ji nunoksta cherubinų šviesoj ant varveklių sparnų.
Staigiam vėjo gūsiui prasprūdus pro apšarmojusius gedulo rūbus
sušlama šilkai.
Blumke, kiaulpienių sese, – o, mano sese, ašarų išbučiuota!

Menke, juokingas, adatos skylutės nevertas, –
tačiau mano antakiai tankūs, susipynę kaip pomirtinio gyvenimo
mintys:
mano tėvo antakiai – basakojų Mikailiškių naktų pasididžiavimas,
virpantys, lyg laukiant mylimosios.

Mano eisena lengva ir laisva kaip motinos juokas.
Aš pavojingas tarsi diena, skęstanti prieblandoje,
narsus kaip staiga išsprūdęs žodis, stulbinantis kaip eilėraštis, ką tik
užgimęs.
Aš plepus kaip jidiš, mano gimtoji kalba.
Laiką su svajonėmis leidau, lyg mėtyčiau kauliukus per dienas,
kai žvaigždės išgrindė vingiuotą skersgatvį, kuriam gimiau.

Vidurnaktis.
Žvakės šviesa skverbias pro langą, su naktimi, akla kaip kurmis, kariauja.
Berkė – berniukas, vienui vienas „chederio“ pasakoj paliktas,
kai girios tamsoj regėti tik lokio žvilgsnio grėsmė.
Supurto lokį besitraukiančio berniuko baimė:
„O loky, loky, meškiuk, nurimk, būk meilus,
ir rytoj mama tau atneš
skanų pyragėlį su aguonomis.“

Elchik – a name scorched under the ashes of fire fiends.
Michalishek in flames toward a deaf, godless sky,
carries him to heaven, like Elijah, on horses of fire.

The moon is a snow-apple of a delusive orchard,
to tease hungry little brothers and a fright-skinned sister.
Carved in traceries of frost-work appears Elijah of Gilead,
seeking death, in vain, under a broom-bush,
with God not in wind or fire, but in tender whisper.
The smell of caves of the wilderness on his clothes.
The kindness of a far lucky morrow in his eyes.
Real and near as the next-door neighbor,
he opens for the children a bagful of bread,
brought to him by ravens at the brook Kerith.
Elchik is the light of his long shining beard.
He scatters on the windowpane the three hundred bits of silver
which Joseph gave to Benjamin in the land of Egypt.
The cheery sister picks frost-beads for a fairy garland.
The wealthy little brothers gather the fancied coins.

Elčikas, brolis nuo kapinių netoliese:
vaikinas, išraižytas lange, mūsų namą metams nuvarginus,
negailestingos žiemos glamonėjamas, niūraus, stingdančio peizažo
lepinamas.
Elčikas – vardas, išdegintas po ugnies demonų pelenais.
Mikailiškių liepsnos kyla link kurčio, bedieviško dangaus,
neša jį kaip Eliją ugnies žirgais aukštyn.

Mėnulis, iliuzijų sodo snieguotas obuolys,
pakabintas paerzinti alkanus mažus broliukus ir išsigandusią liesą
sesutę.
Šalčio išrašytuose piešiniuose pasirodo Elijas iš Gileado,
ieškantis mirties, bergždžiai, po karklais,
su Dievu ne vėjyje ar ugnyje, bet silpnam šnabždesy.
Urvų kvapas jo drabužių tyrlaukiuos.
Jo akyse laimingos rytdienos, galbūt išaušančios kada, malonė.
Savas ir artimas kaip kaimynas iš gretimo namo,
atveria vaikams duonmaišį,
varnų jam atneštą prie Karito upelio.
Elčikas, ilgos spindinčios Elijo barzdos šviesa.
Apibarsto langą trimis šimtais sidabro gabalėlių,
Benjaminui Juozapo įduotų Egipto žemėj.
Linksmoji sesutė surenka apšarmojusius karoliukus pasakiškai
girliandai.
Mažieji broliukai renka įsivaizduojamas monetas, praturtėja.

Before Battle

Listen to the silence, in the village
of Michalishek, a sudden voice is
like the crack of a whip. The ferry barge
rocks idly, yearns for its barefoot captain.

The houses huddle behind their shutters,
devour their sleep as a last meal. The night
is sawed into pieces by the crickets:
the fairy carpenters of the village.

Maidens hide in desolate attics, wreck
with their frightful steps the skilled labor of
industrious spiders who spun here through
dark ages their silk treasures undisturbed.

All around the muttering waters of
the Viliya river peel the bark of
the hewn trees; beyond, wild forests breed wolves,
local myths, haunted caves where robbers live.

Long winged petrels fly out of the burrows
of rocks to presage the approaching storms.
Jews at their midnight prayers hear the wind
saying kaddish through the autumn willows.

Prieš mūšį

Įsiklausyk į tylą kaime, vardu
Mikailiškės, kur žmogaus balsas
kerta lyg rimbas. Upėje lėtai
supasi barža be kapitono.

Už langinių susigūžia namai,
žiaumodami paskutinę sapno
vakarienę. Žiogai, laumių kaimo
staliai, pjausto naktį į gabalus.

Išgąsdintos merginos slepiasi
palėpėse, sumindžioja darbščių
vorų šilkinį lobį, per amžius
netrukdomai lipdytą tamsoje.

Murmantys Vilijos vandenys
nuo sukrautų rąstų lupa žieves,
o pirmykščiai miškai žindo vilkus,
mitus, užburtus plėšikų urvus.

Nuo uolų pakyla ilgasparniai
paukščiai, pranašaudami viesulą.
Besimeldžiantys žydai girdi, kaip
vėjas gluosniuose kalba kadišą.

Menke Katz

Elchik's Last Prayer

God, curse
me not with
the spectered light
of heaven, bless me
with yearning, trance, conflict:
the living darkness of man.
No, not an eternal ghost in
Eden, a bluehearted seraphim,
rather, a stung scorpion on earth, a
wretch under thronged, brotherless feet. Let me not
pray to you with a mouth of dust but with a voice
of drought. Let me cling to the horn of this new moon, to
Satan's teeth, to life. Give me gutterblood, pour me like waste
waters, free to dream, I am a river sailing to the sea.

Laurynas Katkus

Paskutinė Elčiko malda

Dieve,
nenubausk
manęs vaiduokliška
dangaus šviesa, apdovanok
mane troškimais, ekstazėmis,
kova: gyvąja žmogaus tamsa.
Ne, ne amžinas šešėlis Edene, ne
žydraširdis serafimas, bet nuodingas
skorpionas, bjaurus padaras po svetimos
minios kojomis. Leisk melstis tau ne dulkių
liežuviu, bet sausros balsu. Leisk įsikibti
jauno mėnesio ragų, šėtono dantų, gyvenimo.
Duok man padugnių kraujo, išpilk mane kaip nešvarų vandenį
į svajonių laisvę, aš esu upė, plaukianti į jūrą.

Menke Katz

In Abandoned Barrack

Dveirke,
Dveirele,
Oi, Dveirinke!
loveliest of bare
foot girls bred on the poor
soil of einkorn wheat, flailed grain,
lilac blue, potato apples.
I write these lines yearning for you in
this abandoned barrack which is stained with
the death of German and red armies who bled
here white; mad with longing, high fever and hounding
whims, left alone to fight fancymongers, a sunset
or two before I die. The winds are here to curse my last
twilights. The late sun is a snowrose in the teeth of the frost.

Birutė Ušinskaitė

Apleistame barake

Dveirke,
Dveirele,
Oi, Dveirinke!
gražiausia visų
basakojų mergelių,
dukra nederlingos žemės
vienagrūdžių kviečių, iškultų
javų, alyvų mėlio, bulvių vaisių.
Iš ilgesio rašau tau
šias eiles apleistam barake,
suteptame ir vokiečių karių,
ir raudonųjų, kraujavusių čia,
kolei mirtinai išbalo; iš ilgesio pamišęs,
karščiuojantis, kamuojamas svajų kovoju
vienui vienas su vaiduokliais, tik vienas liko man
ar du saulėlydžiai ir mirsiu. Prakeikia vėjai paskutines
mano sutemas. Vėlyva saulė – sniego rožė tarp šalnos dantų.

Menke Katz

Seventeen

Dveirke,
I leave for
you all the gold
of my seventeen
autumns, in this year of
nineteen hundred seventeen.

Any living brook will tell you
of my love beyond dust. My witness
here is this tree riddled with bullets, hears
the evil and doom of man as an armless
giant, climbing over this barrack to frighten
the first migrant birds of Spring which swarm around the young
swamps to debate their return southward again. I die with
this prayer: God, dust is sin. O give me flesh – hate made of light.

Laurynas Katkus

Septyniolika

Dveirke,
šiais tūkstantis
devyni šimtai
septynioliktaisiais
metais palieku tau savo
septyniolikos rudenų auksą.

Kiekvienas upeliūkštis pasakys tau,
kad mano meilė stipresnė už dulkes. Mano
liudininkas – šis medis, išvarpytas kulkų,
kuris stebi žmogaus blogį ir pražūtį tartum berankis
milžinas, kuris styro virš šio barako gasdindamas paukščius,
pirmuosius pavasario paukščius, besibūriuojančius prie balų
ir klegančius apie grįžimą atgal, į pietus. Aš mirštu
melsdamasis: Dieve, dulkės – tai nuodėmė. Duok man kūną, tą
šviesią neapykantą!

Menke Katz

Dveirke's Voice From The Waterfall

Elchik,
Elinke,
for you the light
of my blond braids, the
blossoms of my every
June. O hear the laughter of
the waterfall rout the cries of
the centuries! O leap into the
waterfall, into me, to fall without
a bruise over these hanging cliffs: half lions,
half eagles, griffins guarding the gold of sunsets.
Age in, age out (out of reach of death) scour blood, fear, guts,
humanize the sword, until it may cut the bread of God's
children. The dream, my love, is more real than all realities.

Birutė Ušinskaitė

Dveirkė atsiliepia iš vandens krioklio

Elčik,
Elinke,
tik tau
šviečia
mano gelsvos kasos,
tau gražiausi birželio žiedai.
O, paklausyk, vandenkrytis kaip
juokiasi, šauksmus užgožia šimtmečių visų!
O, pulki į vandenis, į krioklį, skęski manyje,
neužsigausi, jei krisi nuo stačių uolų – pusiau
erelių, liūtų, grifų, kur saulėleidžių auksą sergėja.
Per šimtmečius (nemarūs) išgraužia kraują, baimę,
drąsą, pakeičia kardą Dievo vaikų duonriekiu peiliu.
Svajonės, mano mylimasis, daugkart tikresnės už tikrovę.

Menke Katz

Night Visitor

Itche
the convert
is here. He prays
for the doomed light of
every falling star, points
to the fires of a burning
church, shouting: "I see dawn, dawn, dawn,
born by immaculate conception.
Even the budding graves bulge with pledge, the
melting snows are overflowing with promise."

He went to meet his creator and left me here
to keep vigil over the souls of soldiers, which still
tarry here to share my grief, hurt with every pang of Spring.

Laurynas Katkus

Naktinis svečias

Ičė,
atsivertėlis
atėjo. Jis meldžia
už kiekvienos krintančios
žvaigždės pasmerktą šviesą,
rodo į degančios bažnyčios
liepsnas šaukdamas: „Matau aušrą, aušrą, aušrą,
nekaltai prasidėjusią!
Netgi švieži kapai išsipūtę nuo vilties,
netgi tirpstantis sniegas pertekęs pažadu!“

Jis išejo pasitikti savo kūrėjo ir paliko mane budėti
prie kareivių sielų, kurios neskuba palikti šios vietovės,
dalindamosi mano liūdesį, perveriantį vos krustelėjus Pavasariui.

Menke Katz

Twilight

Barges of ice float in the Viliya river, the winter
sails beyond the unknown. The sun, at dusk, is a Sabbath
kugel in a dream, last rays are envied by all who
crave to trade end for end. The puddle where piggies
wallowed the day away mirrors gold apples
which the children try to pluck until the
dragon who guards them swallows the whole
orchard in one gulp, then devours
himself, left in the mirror
is his tongue to lick the
fires off the window
panes and his claws
to seize the
first stars.

Laurynas Katkus

Temstant

Vilija plaukia ledo baržos: žiema iškeliauja
už horizonto. Besileidžianti saulė
yra šabo kugelis sapnuose, jos paskutiniam spinduliui
pavydi visi, kurie trokšta pabaigos pabaigos. Baloje,
kur paršiukai voliojo dienas, atsispindi auksiniai
obuoliai; vaikai pasistiebę jų siekia,
bet sargybinis slibinas vienu ypu
praryja visą sodą, paskui
ir save. Veidrody lieka tik
liežuvis – liepsnoms
nuo langų nulaižyti,
nagai – pagriebti
pirmosioms
žvaigždėms.

Menke Katz

Snowfall In The Village Of Michalishek

Children in my dream-
ful village saw in a snow
fall the celestial
hierarchy fall, every
snowflake – a fallen angel.

Some flakes were seraphs,
some cherubs, some archangels.
Snow brought the crooked
alleys into heaven. Each
snowflake left a tear for the

poor synagogue mouse
and a kiss of peace
for the dust of the
nearby cemetery, the
Eden of my forefathers.

Birutė Ušinskaitė

Mikailiškių sodžiuj sninga

Vaikai manam svajonių
sodžiuj manė snyguriuojant
leidžiasi dangaus pulkai,
o snaigės – puolę angelai.

Sniegulės tos antai – arkangelai,
žiūr – čia cherubai, serafimai –
anava. Apsnigusios gatvelės
vinguriuoja tiesiai į dausas.

Alviena snieglaša aprauda
sinagogos vargo pelę,
taikiai bučiuoja artimų kapus,
manų senolių tikrą Rojų.

Visit To The Village Of Michalishek

(cinquains)

The wind
tells desolate
alleys, there were people:
laughter, cries here once upon
a time.

A shot
rowan tree with
ailing red pomes, in late
dusk, stands as in tubercular
fever.

The last
bits of bygone
days hide in cracks of
walls, live in peace with the prince of
darkness.

Greenhead
flies, in a danse
macabre, mob the swamps.
Ghouls with eyes like louse-berries feast
in graves.

Still left
is Velfke the
mystic, in sackloth and

Apsilankymas Mikailiškių miestelyje

(penkiaeiliai)

Vėjas
byloja tuščioms
gatvelėms apie kadaise
buvusius čia žmones: besijuokiančius,
raudančius.

Pašautas
šermukšnis su liguistai
raudonom uogom stūkso vėlyvoj
prieblandoj it krečiamas tuberkuliozinės
karštinės.

Paskutiniai
praėjusio laiko
likučiai lindi sienų
plyšiuos, sutardami su tamsos
kunigaikščiu.

Mirties
šokyje sukdamosi,
žaliagalvės musės spiečiasi ties balom.
Vampyrai utėlių-uogų akim pokyliauja
kapuos.

Dar liko
mistikas
Velfkė su ašutine

ashes on his head, mourns the death
of God.

Malke
the queen of the
village, in moonlit shrouds,
joins a stray wolf, barking against
heaven.

ir pelenais ant galvos, apraudantis
Dievo mirtį.

Malke,
kaimo karalienė,
apsisiautus mėnesėtomis įkapėm,
paseka vienišą vilką, staugiantį
į rojų.

At A Patched Window

I am a lover, a pauper, and a poet.
My heart is clean beneath the threadbare shirt.
I learned wisdom from the Talmudic skies of Lithuania.
I am gracefully uncouth.
I cleaved my grace from the slums of New York.

My father like Columbus dreamed of America, when I was born.
My childhood waned at a patched window,
where I imagined a cake soaring like a cherub,
where I saw candy, toys, and cocoa,
under the wings of a nymph only.

The cruel hand of destiny led us through hunger, war and plague.
We were four little brothers and a scrawny sister.
In the autumn garret we heard the song of Spring,
as crawling doves would hear the giggle of their craven victor.
The wind through redolent meadows was a bleak laughter.

O our weary mother carried us
through the prosperous thorns of our sacred little town, Michalishek.
From a fairy tale came the night – a spectral undertaker,
to bury the thorny day of Lithuania.
God was the baker from Eden who baked the tasty stars.

Prie suklijuoto lango

Aš elgeta, meilužis ir poetas.
Mano širdis švari po nudėvėtais marškiniais.
Aš mokiaus išminties iš Lietuvos talmudiško dangaus.
Aš elegantiškai šiurkštus.
Elegancijos aš įgijau Niujorko lūšnų kvartaluose.

Kai gimiau, mano tėvas Kolumbas sapnavo Ameriką.
Mano vaikystės mėnuo sudilo prie suklijuoto lango,
svajojant apie pyragą, skriejantį lyg cherubinas,
regint ledinukus, žaislus ir kakavą
po fėjos sparnais.

Įsikibę likimo rankos ėjom per badą, karą ir marą.
Buvom keturi broliai ir liesutė sesuo.
Rudens palėpėje girdėjome pavasario dainą,
kaip pašauti balandžiai girdi bailų nugalėtojo kikenimą.
Vėjas kvapniose pievose buvo bejausmis juokas.

O mūsų išvargusi motina nešė mus
per susigūžusio miestelio, Mikailiškių, tankius erškėtynus.
Iš pasakos nusileido naktis – vaiduokliškas duobkasys,
ir palaidojo sunkią lietuvišką dieną.
Dievas buvo Edeno kepėjas, iškepęs meduolines žvaigždes.

Angels, Women, And Love

Angelai, moterys
ir meilė

Menke Katz

City Moon

I saw angels dream under
a city moon, like a handless
clock which tells time beyond time,
beyond play, ache and laughter.

I said: motherless children,
woe, you are all Spring, autumn
will not know you, you can not
grow a wink older than God.

If you are weary of the
endless day, you are welcome
to take refuge in my poem,
to taste stone, tears, steel, longing.

Angel, no sadness on earth
is as sad as your heaven.

Alvydas Bausys

Miesto mėnuo

Regėjau angelų sapnus po
miesto mėnuliu, tarsi berankis
laikrodis laiką rodo už laiko,
už žaismo, sielvarto ir juoko.

Tariau: vaikai be motinos,
o varge, esate pavasaris, ruduo
nepažins jūsų, negalite
pasent labiau už Dievą.

Jei pavargote nuo
amžinos dienos, kviečiu,
ieškokit prieglaudos eilėrašty,
ragaukite akmens, ašarų, plieno, geismo.

Angelai, liūdesys žemėje
ne liūdnesnis nei danguje.

Menke Katz

Fall Of The Angels

Sundown. I see the angels condemned to fall
in a tempest of flames, some escape from
hell through dreams of fire, hide in limbo,
on a dark star. Night. A thousand
moons pass in a trice. Come my
love, let us live unknown,
forgotten. Only
solitude can
save us all.
Amen.

Sonata Paliulytė

Angelų nuopuolis

Saulėlydis. Angelus regiu, pasmerktus pulti į šėlsmą liepsnų,
kai kurie iš pragaro veržias pro ugnies sapnus,
slepias skaistykloj ant negyvų žvaigždžių.
Naktis. Akimirksniu pralekia
tūkstantis mėnulių. Eikš, meile
mano, neįvardyti būkim,
užmiršti. Tik vienatvė
visus mus tegali
išgelbėti.
Amen.

Menke Katz

Snowflakes

Outcast
angels who
dared to touch the
earth are born anew
in the arms of snowflakes,
soar in search of God, somewhere
in this bereaved nowhere, until
they melt in their own light leaving here
immortal gloom. The fields are gloried with
the lighthating stars of killed generals, preyed
by the silver eagles which nest in the graves of
colonels. Am I the only one left of old Adam
or did someone bury me long ago and I dream of
you in my grave? I outcry the crows to prove I am alive.

Laurynas Katkus

Snaigės

Ištremti
angelai, išdrįsę
paliesti žemę, gimsta
iš naujo snaigių delnuose,
sklando šiame skurdžiame
Niekur ieškodami Dievo, kol
ištirpsta savojoj šviesoj, palikdami man
amžiną prietemą. Laukuose, nusėtuose
tamsiom užmuštų generolų žvaigždėm,
karaliauja sidabro ereliai, lizdus susisukę
pulkininkų kapuose. Ar aš vienintelis likau
iš senosios Adomo giminės, ar mane jau seniai
palaidojo ir aš sapnuoju tave po žeme?
Šūkteliu varnoms, pasitikrindamas, ar dar esu gyvas.

Menke Katz

Angels On Cherry Street

A full moon lures all angels out of Eden on Cherry street,
down in the dungeons of old New York. Angels, love-peddlers,
pimps, birds, cats, the strays with nine lives, all *misérables*
share the goodies of generous garbage. Smoke-flies
cloud the moonlit street. Stone-faced lovers marry
in gutters dime-brides, whore-buds, minute-wives.
Angeles crowd the slums, bathe in dung baths,
lick the piss of their ill-starred pals,
join the scum of God – the stone
cherries. Luck-tellers hand
out stars on silver
spoons, free for all:
riches of
tall tales.

Sonata Paliulytė

Vyšnių gatvės angelai

Pilnatis išvilioja angelus iš Vyšnių gatvės Edeno į senojo
Niujorko pusrūsius. Angelai, suteneriai, meilės prekeiviai,
katės, paukščiai, beglobiai su devyniais gyvenimais, visi
vargdieniai dalinas gausiom atliekų gėrybėmis. Dūmų
debesyse paskęsta mėnesėta gatvė. Meilužiai akmeniniais
veidais, veda grioviuose pigias jaunamartes, jaunikles
prostitutes, akimirkos žmonas. Angelai užplūsta
landynes, maudosi srutose, laižo nelaimėlių
draugužių šlapimą, jungias prie Dievo
padugnių – akmens vyšnių.
Būrėjos sidabro šaukštais
dykai dalija žvaigždes:
neregėtus turtus iš
pasakų.

The Old Street

Night. Angels guard the rich dreams of the poor.
The old street, overawed, feeds its own doom.
A stray cat in the midst of a wild climb,
as if by a somnambulist lured,
grips with broken claws a steep chimney,
mewing for help to delirious stars:
A wingless cat-bird on a soaring tree.
Heaven is near, the earth as Eden far.

Autumn chills the rouged souls of two-bit girls.
Lonely harlots brood in veiled attics.
Banjos, cats and bums
welcome to hell condemned buildings.
The moon crowns each princess of sin
the kindest of women,
kind to the kind as to the brute, –
the friend of the streets,
noble as moonbeams
which give to dung as to the rose God's light.
Through the haggard night I am the wondrous flute.

Sena gatvė

Naktis. Angelai sergsti spalvotus vargšų sapnus.
Sena gatvė, pagarbiai nustebus, savąją lemtį šeria.
Katės bastūnės laukinis šuolis,
lunatikų priviliotas,
aplaužytais nagais už kamino stataus kabinas,
kniaukdamas prašo žvaigždžių išbarstytų pagalbos:
besparnis strazdas aukštyn šaunančiam medy.
Dangus taip arti, žemė toli lyg Rojus.

Ruduo atvėsina paraudusias pigių merginų sielas.
Vienišų kekšių tingios mintys mansardų priedangoj įsitaiso.
Bandžos, katės ir bastūnai
pasveikina būstus, pragarui pasmerktus.
Mėnulis karūnuoja nuodėmių princeses,
ir šios meiliausiom iš moterų virsta,
maloniom ir švelniom tiek meiliems, tiek nuožmiems, –
gatvių bičiulės,
kilnios tarsi blyškūs spinduliai,
apšviečiantys ir mėšlą, ir rožę dieviškąja šviesa.
Aš, nepaprastoji fleita iškankintoje nakty.

Francois Villon

Poet
saint, bandit,
Francois Villon,
you learned in the dark
dungeons of Paris, no
friend is as loyal as true
solitude, you saw death as the
"child of an angel." You saw a law-
loving, smiling ghoul at the kind gallows.
(O there are enough tears to nourish the tree
of the doomed. O the hangman hangs God on each noose.)

You saw
Flora the
bride of Spring, walk
out of your "Ballad
of the dead Ladies," to
elope with you in heaven.
You are the envy of every
hermit, praying to his star to be
buried like Moses in an unknown grave.
No tombstone betrays your whereabouts. O all
stones are your humble monuments, Francois Villon.

Who if
not the wind
is the roaming
vagabond-piper

Fransua Vijonas

Poete,
šventasis, bandite,
Fransua Vijonai,
mokslus išėjęs tamsiuos
Paryžiaus požemiuos, nerasi
draugo, ištikimesnio už gryną
vienišumą, mirtį regėjai tarytum
„angelą kūdikį". Šalia mielųjų kartuvių
matei paklusnų įstatymui, išsiviepusį kapinių vagį.
(O pakaks čia ašarų paliet pasmerktųjų medžiui.
O kiekvienoj kilpoj budelis Dievą čia pakaria.)

Matei
Florą,
Pavasario nuotaką,
išžengiančią
iš tavo „Baladės apie mirusias
damas", kad spruktų drauge su tavim
iš rojaus. Tau pavydi visi atsiskyrėliai,
meldžiantys savo žvaigždės būt kaip Mozė
palaidoti nežinomuos kapuos. Joks antkapis čia
neišduos tavo poilsio vietos. Ak, juk bet kuris
akmuo yra tavo kuklus monumentas, Fransua Vijonai.

Kas,
jei ne vėjas,
yra tas klajojantis
valkata – fleitininkas,

to find your grave among
the cursed, to serenade your
life and death, in star-crazed nights when
somnambulists see your grave as a
brook rushing to the river of naiads:
maidens lucky to escape heaven and earth.

Angels
in love with
sin, cast out of
heaven, see your grave
as a tiny island
of Havilah where the gold
of the loneliest dusk is good,
(authentic gold of autumn leaves in
limbo) the solitude of suicides
who are condemned to lie at the gates of tears.

Satan
will ever
read your poems
to the residents
of hell, and I – a dead,
long forgotten poet will
rise from dust to listen, applaud
you with the zeal of each thundercloud,
but your foe, Mademoiselle de Bruyeres
left only her "romance with the devil's fart."

kurs tavo kapą atras
tarp prakeiktųjų, dainuos serenadas
apie gyvenimą tavo ir mirtį pamišusiom
nuo žvaigždžių naktimis, o somnambulai
šią vietą regės it upokšnį, srūvantį į upę su najadėmis:
mergelėm, laimingai išvengusiom rojaus ir žemės.

Angelams,
nusidėjusiems
ir išvarytiems iš rojaus,
tavo kapas
yra mažytė Havilos salelė,
kur vienišiausios
prieblandos auksas yra geros
prabos (autentiškas rudenio lapų auksas
iš pragaro prieangio), atskirtos savižudžių
vietos, kur jie pasmerkti gulėt prie ašarų vartų.

Šėtonas
visad
skaitys tavas eiles
pragaro gyventojams,
o aš, numiręs ir ilgam
užmirštas poetas, pakilsiu
iš dulkių, klausysiuos, kelsiu ugningas
ovacijas nuo kiekvieno audros debesies;
o juk tavo priešė madmuazelė de Bruyeres
tepaliko vien savo „romansą su velnio bezdėjimu“.

Sappho

Sappho, if God loves
poetry as I do, you
are his poet as well as
mine, scentful as the muses,
the roses of Pieria.

I shall keep my date
with you Sappho, my will is
written. I leave my
beautiful darkness for my
son, Cupid and the churworm

who lives as I do
close to the immortal roots,
derides the hollow
bubbles, the puffed up, dazzling
prize winning poetasters.

This I learned in the
Land of the Leal: every cell
of every worm like
mine, like yours is a divine,
microscopic universe.

I am the poet
whose grave will glare unknown, my
comely name blurred on

Sapfo

Sapfo, jei Dievas poeziją
myli kaip aš, tai tu
esi jo poetė tiek pat
kiek ir mano – kvapni
it mūzos, Pierijos rožės.

Dar pasimatysim,
Sapfo, testamentą surašiau.
Palieku nuostabiąją savo
tamsą sūnui, kupidonui
ir kirminui,

kuris gyvena kaip aš
šalia nemarių šaknų,
pajuokia išpūstus
burbulus, išpuikusius prizų
laimėtojus – eiliakalius.

To išmokau
lojalumo žemėj: kiekvieno
kirmio, tokio kaip aš ir tu,
kiekviena ląstelė – dieviškas
mikroskopiškas pasaulis.

Esu poetas, kurio
kapas žvilgės nežinomas,
su išdilusiu mielu vardu

the falling headstone, crested
with moss like the crown of Hades.

Good your ancient song
is always in the wind, good
to hear your poems
like swans in a dream, love, sing
thrice three thousand years. Sappho,

good to see you at
dusk, cloudborn over New York;
your wild hyacinths
wounded by shepherd's feet, bloom
again on all towerpanes.

ant svyrančio akmens, vainikuoto
samanomis it Hado vainiku.

Gerai, kad tavo antikinę giesmę
tebenešioja vėjas, gera
išgirsti tavas eiles
it gulbes sapnuos, mylėt, giedot
triskart tris tūkstančius metų. Sapfo,

gera išvysti tave prieš sutemas,
atgimusią debesyse virš Niujorko;
piemens ištrypti laukiniai tavo
hiacintai vėl pražydo visuos
bokštų languos.

Doll

unrhymed, unrefrained double ballade

Sappho, how strange to meet you in toytown,
in the contest of dolls with names of old,
wondrous poets. Here is Homer, a blind
doll laughing with a Homeric laughter;
Alcman, the doll in love with four dactyls.
Hail Sappho, winner of the doll parade!

Sappho, Miss Toytown, child-god, did you know,
children like dolls tire of too much beauty?
Now in your decline, you languish at a
child's feet, with bruised roses on your cheeks, with
a scarred mouth, moulded to kiss the "dust of
Timas", the bride who died in your poem.

Your hair torn, the braids knotted like a noose.
Mad combs gnash at me with their broken teeth.
June budding on my street sighs over you,
as through the blossoms of a child's grave.
I vow by the gods and little fishes,
to heal your every sore, until death dies.

My gay garret is your doll hospital.
I bathe, comb, adorn you: with poke bonnets,
a gown with folds falling in a cascade,
gemmed shoes, fit for the dance of an elf-queen,
earrings to ravish the charm of legends,
a key to open the locked songs of rocks.

Lėlė

nerimuota, be refreno dubliuota baladė

Sapfo, keistoka rast tave žaislų pasauly,
rungiantis su lėlėmis, pavadintom senųjų,
gerųjų poetų vardais. Šit ir Homeras,
akla lėlė, kvatojanti homeriškai;
Alkmenė, mėgstanti ketureilį daktilį.
Sveika, Sapfo, lėlių parado nugalėtoja!

Sapfo, mis žaislų pasauli, Dievo vaike, ar žinai,
kad vaikams smagu nuvalkiot gražuoles lėles?
Šit ir tava eilė. Voliojies po kūdikio kojom
sudaužytais skruostais, subraižiota burna,
tinkama bučiuoti „Timos dulkėms" –
nuotakos, mirusios tavo eilėse.

Plaukai nudraskyti, kasos sunarpliotos.
Beprotės šukos griežia prieš mane išlūžusiais dantim.
Birželis, pumpuruodamasis mūsų gatvėj, dūsauja ties tavim
tarytum ties žiedais ant kūdikio kapo.
Prisiekiu dievais ir smulkiomis žuvelėmis
gydyti tavo žaizdas, kol neišnyks mirtis.

Tebūnie ši žaisminga mansarda tau lėliška prieglauda.
Prausiu, šukuoju, puošiu tave: gobtuvėliais,
suknyte su vilnijančiom klosčių kaskadom,
bateliais su brangakmeniais, tinkančiais elfų valdovės šokiui,
auskarais – pavergti legendos žavesiui,
atverti uolai su įkalintom giesmėm.

We share our destiny: mine, the shade, yours –
the light of solitude. Only sorrow is mine.
My fate is to grumble against the winds;
yours, to smile to the end of misery.
I touch you like the forbidden apple
on the highest bough which no one can reach.

It is late, you played with every wonder,
heard your poems carved on the "one girl" bed.
Time to sleep, you close your doll eyelids,
like Aphrodite listening to your ode.
May you dream you are a live prankful child
of Manhattan, O Sappho, my tenth muse.

ENVOY

Sappho, traveling thousands of years through
the steep miles of centuries you arrived
at the beginning, breaking out of each
time-bound bolt, you are free of the ages,
you are now superhuman as a doll,
a little girl who knows life beyond life.

Dalijamės likimu: šešėliuotu manuoju, tavu –
vienatvės nutviekstu. Tik širdgėlą pasilieku.
Lemtis mana – šiauštis prieš vėją;
tava – šypsot ligi galo kančių.
Tave liečiu tarytum užgintą obuolį –
aukštai ant nepasiekiamų šakų.

Vėlu jau, džiaugeis kiekvienu stebuklu, girdėjai
savas eiles įrėžtas esant „vienos mergaitės“ lovoj.
Laikas migt. Lėlės akis užmerki,
klausydama kaip Afroditė savo odės.
Galbūt sapnuos atgimsi tu išdykusiu, tikru
Manhatano vaiku, o Sapfo, mūza mano dešimtoji.

PASKUTINĖ STROFA

Sapfo, tūkstančius metų keliavus
per šimtmečių glūdumas, atvykai vėl
į ištakas, prasiveržda ma pro kiekvieną
laiko užsklęstą sklendę, tu nevaržoma epochų,
dabar tu – lėlė supermenė,
maža mergytė, pažinusi gyvenimą anapus šio.

Menke Katz

Fooled Lover

(tanka)

You threw me like a
trodden doll in the gutter,
yearning for the hands
which played with it, hankering
for the feet which trampled it.

Apgauta meilužė

(tanka)

Trenkei mane į griovį
it sutryptą lėlę,
besiilginčią rankų,
ja žaidusių, geidžiančią
kojų, ją mindžiusių.

Her Confession

The twilight is a soaring orchard of wild cherries.
Golden fairyfolk haul the sun as a celestial corpse.
The night, city-bred, wine-wise,
a starry hag who flirts with each throe.
I follow her through steel and shame, iron and gloom.

I have the fate of a goat, the sin of a serpent.
My mother died of too much longing for beauty and for love.
My father still dreams of birds and hoboes,
in Sing-Sing behind eternal bars.
My childhood blossomed as a wound.

My childhood was a harlot,
when gnawed by hunger and dread of life.
I have been the home of unborn children,
playing under the barren leaves of a wrung berrybush.
I saw angels soar in the wind,
as seeds which never tasted fields.

The ghost of spiders is in my breath.
I saw my lovers glaring as venomous spears.
In the suspicious shimmer of a third backyard,
men tossed a handful of pennies
for my dozen skinny Aprils.
O dear gutter, remember me!

Jos išpažintis

Saulėlydis pakimba it laukinių vyšnių sodas.
Auksiniai elfai gabena saulę – dangišką lavoną.
Šita naktis – miestietė, vyniška, žvaigždėta ragana –
flirtuoja su kiekvienu agonijos spazmu.
Seku paskui ją plienu ir apmaudu, geležimi ir rūškana.

Lemties man skirta būti ožkele, su žalčio nuodėme.
Motina mirė iš per didelio meilės ir grožio troškulio.
Tėvas iki šiol sapnuoja paukščius ir valkatas
už nesibaigiančių Sing Singo grotų.
Vaikystė mano atsivėrė kaip žaizda.

Vaikystė mano buvo prostitutė,
kamuojama alkio ir gyvenimo baimės.
Buvau namais negimusių vaikų,
šėlstančių po skurdžiais nuskabyto uogyno lapais.
Regėjau angelus, vėjo blaškomus,
it sėklas, nepasiekusias laukų.

Vorų pamėklės apraizgė mano alsavimą.
Mačiau meilužius, nuožmius it užnuodytos ietys.
Įtartinam trečiojo kiemelio mirgavime
vyrukai pažėrė saują skatikų
tuzinui sulysusių mano balandžio mėnesių.
O brangusis griovy, prisiminki mane!

Menke Katz

Life In A Pot

Flowers in a pot
yearn for the fields as fallen
cherubs for the skies.

Sonata Paliulytė

Gyvenimas vazone

Gėlės vazone
ilgisi laukų kaip puolę
cherubinai debesų.

Ethel

Ethel, I see you
drinking Keats' hemlock in a
New York garret. I
see you making love with death,
and I am jealous of death.

I hear
you calling me:
Menke, let us elope
to neverland, beyond God – home,
my love!

Autumn.
Crickets never
tire to repeat your name.
All shadows, like the blind, dream of
lost dawns.

The late
day, like you, like
all self-doomed, is eager
to die. My first dawn, your last dusk
embrace.

Etelė

Etele, regėjau,
Niujorko mansardoje
gėrei Kyto nuodus iš maukos.
Mačiau, mylėjaisi su mirtimi
ir pavydėjau mirčiai.

Girdėjau,
šaukei:
Menke,
mylimasis,
pabėkime į nebūtą šalį
anapus Dievo ir namų!

Ruduo.
Svirpliai vis
kartoja tavo vardą.
Akli šešėliai svajoja
apie prarastąsias aušras.

Pavėlavo diena,
kaip tu, kaip
visi pasmerkti myriop.
Mano pirmoji aušra apkabina
tavo paskutines sutemas.

Menke Katz

Winter Scene

The house – a snow boat.
Snowflakes – six winged seraphim,
sail to bring my love.

Birutė Ušinskaitė

Žiemos vaizdas

Namas – sniego valtis.
Snaigės – šešiasparniai serafimai,
plaukia parplukdyti mano meilės.

Dreaming The Countryside

Susapnuotas kaimas

Menke Katz

Invitation

Stranger,
welcome to
our free inn with
four entrances like
the tent of Abraham.
Sweet cider sparkles for you
in cool, earthen jugs, our apple
trees invite all guests without bias.
Our mill operated by winds, prepares
bread from the field of peace. (Only cakes are baked
by angels.) Potatoes from our blessed underground,
water from our living well, birds may be caught if they
keep the salt put on their tails. A ride through a chat at our
table beats all the journeys, in and out of the nine planets.

Birutė Ušinskaitė

Pakvietimas

Prašalaiti,
sveikas atvykęs į
mūsų užeigos namus
keturiais įėjimais lyg
Abraomo palapinėje ir
vaišiname už dyką. Saldusis
sidras tau putoja vėsiuose molio
rykuose, mūsiškės obelys pakviečia į
svečius visus. Mūsujis malūnas, vėjų
sukamas vis mala miltus duonai, taikos
lauke augintai. (Tiktai bandas ragaišio kepa
angelai.) Bulvės mūsiškės palaimintos žemelės,
vanduo iš mūsų gyvojo šaltinio, o paukščius čia
galima pagauti užbėrus druskos jiems ant uodegos.
Užustalės kalboms lygių nerasi visose devyniose planetose.

Spring

The castle melts into a waterfall, shouting:
Spring is here! Just another thousand years, (between us
and god what is a thousand years?) the streams will rush away
all grief while singing to you, to me, to lucky tomorrows.

Birutė Ušinskaitė

Pavasaris

Pilis paplūsta vandenų kriokliais,
šaukia: Pavasaris jau čia! Tiktai dar
vienas tūkstantmetis (ką reiškia tūkstantis
metų Dievui ir mums?), upeliai liūdesį nuplaus
dainuodami ir tau, ir man, ir rytdienų laimužei.

Menke Katz

Hymn To The Potato

O my first hymn was to the potato,
lure of my childhood, fruit of the humble,
the diurnal festival of the poor.

No fruit is noble as the potato.
Cherries are coy, plums have hearts of true stone.
The wind is a drunk fiddler at the grape.

The potato knows how much light there is
in the fertile darkness of seeded earth,
kissing the dust to which Adam returned.

On the hungry alleys of my childhood,
the Milky Way was a potato land.

Sonata Paliulytė

Giesmė bulvei

Savo pirmąją giesmę sudėjau bulvei,
vaikystės vilionei, prasčioko daržovei,
varguolio dienų paguodai.

Nerasi vaisiaus, tauresnio už bulvę.
Vyšnios – koketiškos, slyvų širdys – kaip akmenys.
Vynuoges košia įkaušęs smuikuojantis vėjas.

Bučiuodama dulkes, į jas atvirtusio Adomo,
bulvė žino, kiek rasi šviesos
derlingoj tamsoj apsodintų dirvonų.

Alkanuos mano vaikystės skersgatviuos,
Paukščių Takas mums driekėsi bulvės kraštuos.

Kerhonkson

Hills At Twilight

The hills are the tall tales of the village
of Kerhonkson, between dusk and full night,
they are the castles which the twilight builds,
where enchanted maidens of long ago live;
some hold casks of wine, some wine-stones to age
the aging wine, some are goosegirls again,

tend the geese on their way to bathe in the
"Rondout creek", braid their hair with mountain laurel,
with wild violets, with rain lilies, after rains.

A love-mad Eve climbs to the hillcrest, plays
with the falling sun as with an apple of
the eternal tree (the apple of God's eye),
waiting nude for the still unborn Adam,
destined to create a new Bezalel,
with all the gifts of a black and whitesmith,
to mold all the keys into a wonder key
which will open all jails, all locks on earth.
(O then, even the blind will see Messiah come).

The nimble waters of the creek still dance
the sun, snake, war, hemp-dance of the jolly
Indians of Tuscarora, singing
their grief and delight on the face of rock.
The tall tales driven into whining hollows,
the goosegirls banished into oblivion.
Left here of the geese is the haunted honk,

Kerhonksonas

Kalvos prieblandoje

Kalvos – pakylėtosios Kerhonksono kaimo
pasakos tarp sutemų ir nakties,
prieblandos pilys, kur kadaise
gyveno užkerėtosios nuotakos,
kelios išlaikyto vyno statinaitės,
keli akmenys, išsilaikę amžių vyne,
kelios piemenės gena žąsis į maudyklą
Rondo upelyje, dabina plaukus kalnų laurais,
laukinėm žibutėm, vandens lelijom po lietaus.

Išprotėjus iš meilės Ieva kopia į Kryžiaus kalną, žaidžia
besileidžiančia saule, amžinybės medžio
obuoliu (Dievo akies obuoliu),
laukia nuoga negimusio Adomo,
skirta sukurti naująjį Bezalelį,
surinkti juodojo ir baltojo kalvių dovanas,
sulieti raktus į vieną stebuklingą raktą,
kuris atrakina visus kalėjimus, visas spynas žemėje.
(O taip, tiktai aklieji išvys ateinantį Mesiją.)

Sraunūs upelio vandenys šokdina saulę,
gyvatę, laiką, džiaugsmingas
Tuskaroros indėnų hašišo šokis išlieja
širdgėlą ir laimę ant uolos veido.
Pakytėtosios pasakos nukeltos į akmeningas daubas,
piemenaitės ištremtos užmarštin.
Teliko vaiduokliškas gagenimas,
aštrūs pusprocių, mulkių, glindaprocių liežuviai

the shrill tongue of the halfwits, boobs, nitwits,
honking: honk-honk, ker-honk-son, honk in
the hag, the humped idol of ennui, even
the creek runs in panic over the hills,
rushing to Pan for help down the valley river,
as she hobbles into her crutch for the days work,
to rule the seven wonders of ker-honk-son.

gagena: ga-ga-ga, ker-honk-son-ra
ga-ga-ga-na, kuprotas nuobodybės stabas, net
upelis paniškai bėga per kalvas,
veržiasi pas Paną pagalbos, žemyn, į slėnio upę
šlubuoja atšakomis po dienos karaliavimo
septyniems ker-honk-sono stebuklams.

On Hunting

I hear the legends
of Michalishek at a
brook in New England.
I saw the deer take your moods
in a dash to the unknown.

O leave for the armed
coward the skill to
vie with a trapped deer;
the fun to pierce the heavens
with the cry of a shot bird.

In the plundered nest
only ghosts hatch their cursed eggs.
Calm has a vile tongue.
Even stumps are wounds in the
twilight woods. Even stones bleed.

The cat bird – a pest
mews odes to a craven ghoul.
The wind strews baned seeds.
O hear a dead bird with a
broken beak peck someone's skull!

Apie medžioklę

Girdėjau pasakojant legendas
apie Mikailiškes prie
upokšnio Naujojoje Anglijoje.
Mačiau eiklų elnią, nusinešantį tavo jausmus
į nežinomybę.

Ak, palik ginkluotiems
bailiams gebėjimą
lenktyniauti su supančiotu elniu;
malonumą perverti dangų
pašauto paukščio klyksmu.

Tik dvasios peri savo prakeiktus kiaušinius
išdraskytuose lizduose.
Bjaurus tylos liežuvis.
Netgi kelmai yra žaizdos
girių prieblandoj. Netgi akmenys kraujuoja.

Strazdas – kenkėjas,
kniaukia odes bailiems vampyrams.
Vėjas išbarsto nuodingas sėklas.
Ak, išgirsk, kaip miręs paukštis
nulaužtu snapu kapoja kaukolę laukymėj!

Swan Song

Autumn.
The season
of death is all
mine. Mine is the dusk
which will tarry into
my last dawn. I am dying
sun in, sun out in full splendor.

O there
is as much
wonder in the
last flame as in the
first. My brief visit on
earth is at the end of its
dragline, wrung of joy and sorrow.

I see
my days strewn
like home-driven
leaves, in the teeth of
the wind, under Satan's feet.
Eternal is the same-sized
sing-song of the robin in May.

Timeproof
are the mass
gabbling geese in
October. God walks

Gulbės giesmė

Ruduo.
Visas
mirties sezonas
priklauso man. Mana
ši prieblanda, ištirpsianti
paskutinėj aušroj. Aš mirštu,
tai išneriant, tai slepiantis saulei visa puikybe.

Toks pat
didis stebuklas
slepias paskutinėj
ir pirmojoj liepsnoj.
Mano trumpo vizito šioj
žemėj draglainas, tempęs
džiaugsmus ir sielvartą, susidėvėjo.

Regiu
išdraikytas
dienas tarytum
genamus į namus lapus –
vėjo dantyse, po šėtono
kojomis. Gegužę visad vienodas
monotoniškas liepsnelių giedojimas vis kartojasi.

Laikas
išmėgino klegantį
žąsų pulką spaly.
Dievas kiūtina

in solitude (lured by
my poem) on the lonely
track of the terror-struck field mouse.

O who
if not the
dying swan taught
ecclesiastes,
(the king of the preachers)
vanity of vanities:
the true Song of Songs, the swan song.

Brother
of ages
hence, O hear the
grim reaper calling
your name, persistent as
mine, as the drab choir of the
crickets, in long autumn nights.

vienas iš siaubo drebančios
lauko pelės nuošaliuoju
taku (sugundytas mano eilėraščio).

O kas,
jei ne
mirštanti gulbė
skelbė ekleziastą,
(dvasininkų viešpatį)
tuštybių tuštybę:
tikroji Giesmių giesmė – gulbės giesmė.

Taigi,
o senatvės
broli, išgirski
giltinę, tavo vardą
kartojant taip atkakliai
kaip ir mano, taip nuobodžiai
it svirplių choras ilgom rudens naktim.

Menke Katz

Fear

Beware of mirrors, an informer hides
in every mirror, the moon searching a
river is a secret agent – a ghoul.

Silence is a snake in ambush, stones are
designed to footprint fugitives from hell.
Light is fierce enough to behead us all.

Baimė

Saugokitės veidrodžių, skundikas slepias
viduj kiekvieno veidrodžio, mėnulis, ieškantis
upės, yra slaptasis agentas – vampyras.

Tyla – gyvatė, tykojanti pasaloj, akmenys skirti
įspausti bėglių iš pragaro pėdas. Šviesa nuožmi
ganėtinai, kad galvas visiems nuristų.

Menke Katz

Divine Spider

I saw an orbweaver
on a gloaming pane
a recluse among spiders,
spinning a plunderless network,
entangling only
the evening star Venus
in its empty cobweb
a divine spider, happy
to be destitute of prey.

Sonata Paliulytė

Dieviškas voras

Tamsiame lange
mačiau audėją-kryžiuotį,
vorą atsiskyrėlį,
neriantį tinklą be grobio,
įnarpliojantį
į tuščią voratinklį
tik vakarę žvaigždę Venerą –
dieviškas voras – laimingas
skurde, be aukos.

Queens Of Autumn

Yeah, old
women are
the true queens of
autumn as they see
their twilights turn into
starlight. Crickets serenade
their wistful evenings. Old women
are comeliest when dressed in the full
glory of the autumn colors. Their walk
is beautiful among goldenrods with stems
like wands, carried by elves, dolled for the jubilees
of their diamond weddings. Even May is a cousin
of autumn. The buzz of hungry bees reminds of a lost
lover. They hear his voice in the song of the oriole, his
nectar still on their tongues is enough to fill with honey the
cup and saucer vine. They see faded blossoms bud into
seed again. Their memories scent of meadow-saffron.
Their fingers are queenly in white, green or purple
sapphires. Days gather like birds in restless flocks
ready to migrate. It is good to die
in May when cushions of grass and beds
of dandelions grow best, their blind
dates with fate, at sunset, is
all crystalline; rooted
in legends like gnarled
trees, bearing fruit
of a new
blest age.

Rudenio karalienės

Taip, senos
moterys yra
tikrosios rudenio
karalienės, kai jų
akyse sutemos virsta
žvaigždėta naktim. Vakarai
išsiilgę žiogų serenadų. Senos moterys
gražiausios, kai apsivelka visą rudenio
spalvų šlovę. Jų eisena nuostabi tarp
kylančių aukso stiebų, lyg burtų lazdelės,
prilaikomos elfų, papuošalai deimantinių
vestuvių jubiliejui. Gegužis tikrasis rudenio pusbrolis.
Alkanas bičių dūzgimas primena prarastąjį mylimąjį.
Bitės girdi jo balsą savo dainos aureolėje, jo
nektaras dar liko jiems ant liežuvių, to gana, kad
pripildytų lėkštę medaus ir taurę vyno. Jos
mato nuvytusius žiedus ir pumpurus vėl
virstant sėklomis. Jų prisiminimai kvepia
krokų pievomis. Jų pirštai – karališkai balti,
žali arba purpuriniai safyrai. Dienos
susitinka lyg paukščių būriai, pasirengę
skristi be poilsio. Kaip gera numirti
gegužį, kai žolės pagalviai ir pienių
lovos labiausiai sužėlę, jų akli
pasimatymai su likimu tekant
saulei perregimi, išaugę iš
legendų, tarsi gumbuoti
medžiai, vedantys naujo
palaiminto amžiaus
vaisius.

Menke Katz

My Last Prayer

Evening. The sun falls
as under a guillotine.
Thank you God that I
see my last sunset, that I
now turn into grass, stone, night.

O lead me beyond
the first or last life on earth,
beyond the unborn.
O thank you God that I will
still be in every rainbow.

Birutė Ušinskaitė

Mano paskutinė malda

Jau vakarėja, saulė krinta
lyg giljotinuota. Dėkoju,
Dieve, už saulėlydį šį,
paskutinį; jau virsiu
aš uola, naktim, žole.

O, vesk mane anapus
pirmos ar paskutinės žemės
mūs gyvybės, anapus nebūties.
O, dėkui, Viešpatie, kad liksiu
laumės juostų takuose.

Children

Vaikai

Homeless Children

O homeless children
with the scorched look of burning
villages, in the giant

uniforms of dead
bolsheviks, like dusty toy
soldiers, rise against

God demanding life,
in the dumps of Pig Street. O
they scare the blues out

of the April skies,
loiter through twisted alleys
with the twilight bats.

O the waifs and strays,
closed buds growing underfoot,
folks rumor their cries

deafen the ears of
the scant breadgrains, darken the
translucent kernels

of the durum Spring-
wheat, leaving only in the
crippled fields – glume blotch.

Benamiai vaikai

Benamiai vaikai
rūsčiu degančių kaimų
žvilgsniu, didžiulėm

kritusių bolševikų
uniformom, pilki
švino žaisliukai

kyla prieš Dievą –
reikalauja gyvenimo.
Iš balandžio dangaus jie

išveja mėlį,
naktį šmėkši šiukšlynuos
lyg šikšnosparniai.

Našlaičiai vaikai,
o aklini pumpurai,
žmonės kalba, kad

jų verksmai pūdo
javų grūdus, juodina
pavasarinių

kviečių branduolius,
laukuose palikdami
tik tuščius lukštus.

Menke Katz

From The Tree Of Knowledge

My son, learn to love
solitude like God before
he created time,
the fate of man: Job and boils
and the island universe.

Learn philosophy
from a wounded wolf, howling
to God and the stars.
Learn to meditate from old
gravestones, moss-crowned, muse-ridden.

Birutė Ušinskaitė

Pažinimo medžio vaisiai

Sūnau manasis, mokykis mylėt
vienatvę taip, kaip Dievas
dar prieš laiko sukūrimą,
nes žmogaus dalia – būt Jobu,
šunvotėm apėjusiu šioje visatos saloje.

Mokykis filosofuoti tu
įsiklausydamas į vilko sužeisto
staugimą prieš Dievą ir žvaigždes.
O medituoti mokykis iš antkapių senų,
mąslių ir samanomis vainikuotų.

Menke Katz

On The Death Of A Day-Old Child

All dead, day-old children will welcome you.
The wind will sing my lullabies to you,
when the sun falls where the saddest grass grows.

You are the beginning when light is wise.
God will guard to the end of days your day,
in the land of manna, Eden of bread.

With ray and shade you will play pranks all day.
Autumn will teem with the brown of your eyes.
With my grief will forever weep the dew.

Birutė Ušinskaitė

Vienos dienos kūdikiui mirus

Vienadienių kūdikių vėlės tave pasitiks.
Dainuos tau vėjas mano lopšines,
kai saulė kris į liūdną žolę.

Tu esi pradžių pradžia šviesos išmintyje.
Mános, duonos Rojuj lig dienų baigties
Dievas tavo dieną prižiūrės.

Tu visą dieną žaisi su šešėliais ir su spinduliais.
Ruduo išverks tavas rudas akis ir gailiai
per amžius rasos laistys mano skausmą.

A Hundred Years Hence

O a hundred years hence, my son,
seven year old, fool-proof prankster,
we shall all be merrily dead.

We will be in every wonder,
in miracles spun by spiders –
a tale of a hundred years hence.

Each echo will ever echo:
we are immortal, no wind is
born to vanish, no stone is dead.

A stone dropped in a stream will bring
round and round all the suns we saw
go down a hundred years ago.

We will join the unborn children,
untouched as snowflakes in a dream,
we shall all be blissfully dead.

The wind will be our next of kin.
(I hear falling leaves talk of birth.)
Just a hundred years hence, my son,
ho, death will be merrily dead.

Po šimto metų

O po šimto metų, mano sūnau
septynmeti, užkietėjęs išdaigininke,
visi jau būsim smagiai numirę.

Egzistuosim visuos stebukluos,
vorų verpalų misterijose –
šimto metų senumo pasakoj.

Kiekvienas aidas amžinai kartos:
mes esam nemirtingi, joks vėjas negimė,
kad išnyktų, akmuo joks nenumirė.

Akmenukas, į upelį įmestas, atgaivins
saules visas, kurias regėjom
leidžiantis prieš šimtą metų.

Pritapsim prie negimusių vaikų,
nepaliestų it snaigės sapne;
būsim palaimingai mirę.

Vėjas mums taps artimiausiu giminaičiu.
(Girdžiu, kaip krintantys lapai šneka apie gimimą.)
Tik po šimto metų, mano sūnau,
ei! mirtis bus smagiai numirusi.

In The Year Of Two Thousand

Dovid,
my twenty
eight year old son,
good to see you in
the year of two thousand,
in mid-August of your life,
when I will be a near and far
memory to you. O I know how
I will yearn for you, biting my own dust.

You may
still dream of
me as a torn
leaf dreams in wind to
return to its father
tree. You may see my poems
burn, in late autumn, in the sad,
flickering gold of the tamaracks,
before the needles fall in splendid death.

O see
my life cleansed
by the brisk light
of the first frost, at
dusk, when the scorched sun wheels
as a windfall apple, hear
me calling you as a brook locked
beneath ice: O – Ho Hirshe-Dovid
you are beyond my last night, my first dawn.

Dutūkstantaisiais metais

Dovydai,
dvidešimt aštuonerių
metų manasis sūnau,
gera tave išvysti
dutūkstantaisiais,
tavo gyvenimo rugpjūčiui įpusėjus,
kuomet tebūsiu tau artimu ir tolimu
prisiminimais. O, jau žinau, kaip tavęs
ilgėsiuos, krimsdamas savo dulkes.

Gal vis dar
svajosi apie
mane, kaip vėjo
nudrėkstas lapas svajoja
sugrįžt atgalios prie medžio – savojo
tėvo. Galėsi regėt manas eiles,
vėlų rudenį degančias liūdname
maumedžių aukso bliksėjime
prieš beprasmišką žūtį mirtim ištaigia.

O išvysk
prieblandoj mano
gyvenimą, nuskaidrėjusį
pirmo šaltuko šviesoj,
kai išdeginta saulė ritas tarytum
krituolis obuolys; išgirsk, kaip šaukiu
tave tarsi upokšnis, sukaustytas ledo:
O – Hirše Dovydai, esantis anapus paskutinės
mano nakties, pirmosios mano aušros.

New York

Niujorkas

A Yiddish Poet

I am a Yiddish poet – a doomed troubadour,
a dreamsmith jeered by the soft-voiced yokel,
the smooth snob with the swinging lash shrieking: jargon!
O are the mocked tears of my people a jargon?

Yiddish,
formed as Adam of the dust of the four corners of the earth;
the quenchless blaze of the wandering Jew,
the thirst of the deserts.

My mother tongue is unpolished as a wound, a laughter,
a love-starved kiss,
yearnful as a martyr's last glance at a passing bird.
Taste a word, cursed and merciless as an earthquake.
Hear a word, terse and bruised as a tear.
See a word, light and lucent, joyrapt as a ray.
Climb a word – rough and powerful as a crag.
Ride a word – free and rimeless as a tempest.

Yiddish,
The bare curse thrown against the might of pitiless foes.
A "black year" shrouding dawn after a massacre.
The mute call of each speechless mouth of Treblinka.
The prayer of stone to turn into gale.

Žydų poetas

Aš esu jidiš poetas, pasmerktas trubadūras,
sapnų kalvis, išjuoktas skardžiabalsio stuobrio,
vangaus snobo, mosuojančio bizūnu ir šaukiančio: sapalionė!
Ak, nejaugi išjuoktos mano tautos ašaros – tai sapalionė!

Jidiš,
sukurta kaip Adomas iš dulkių nuo keturių pasaulio pakraščių,
nenumaldoma klajojančių žydų liepsna, dykumų troškulys.

Mano motina kalba neįmantri, kaip žaizda, juokas, ištroškęs meilės
bučinys,
ilgesinga lyg paskutinis kankinio žvilgsnis į praskridusį paukštį.
Paragauk žodžio, prakeikto ir negailestingo žemės drebėjimo.
Išgirsk žodį, mažą ir skaudų lyg ašara.
Išvysk žodį, šviesų ir ryškų lyg spindulys.
Įkopk į žodį – šiurkštų ir didingą lyg stati uola.
Pažabok žodį – laisvą ir nerimuotą lyg audra.

Jidiš,
prakeiksmas, mestas žiauriems ir galingiems priešams.
„Juodieji metai“ po žudynių įkapėmis.
Nebylus užčiauptų Treblinkos burnų šauksmas.
Malda audros išjudinto akmens.

Menke Katz

Still Life Of The Year Two Thousand

Isaiah – a chained prophet in the valley of vision.
A venomed child plays in the den of a kind basilisk.
Fire in wind turns the pages of a lone prayer book.

A dance of merry chimeras.
A heavenless God wailing through the ruins of Moscow.
Hand-made stars are serfs to darkness and to sin.
Jesus nailed to the cross again.

Fallen towers are twisted, steel dales in Manhattan.
Broadway is an old fire-bug.
The twentieth century is a young tomb.
The sun, gory-sceptered, frozen and blind.
And I am still a spark of the dazzling legend – New York.

Sonata Paliulytė

Dutūkstantųjų natiurmortas

Izaijas – sukaustytas pranašas vizijų slėny.
Apnuodytas vaikas žaidžia meilaus basilisko guolyje.
Liepsnos vėjy varto vienišos maldaknygės lapus.

Linksmų chimerų šokis.
Dievas be dausų aimanuoja Maskvos griuvėsiuose.
Rankų darbo žvaigždės – tamsos ir nuodėmės vergės.
Jėzus vėl prikaltas prie kryžiaus.

Nuvirtę bokštai – susipynė. Manhatane – plieno slėniai.
Brodvėjus – senas padegėjas.
Dvidešimtas amžius – šviežiai supiltas kapas.
Saulė su kruvinu skeptru – šalta ir akla.
O aš kol kas esu tik kibirkštėlė žavios legendos – Niujorko.

Darwin In A Furnished Room At Midnight

(a study of cockroaches)

I see Darwin walk out of his godless
heaven on a moonlit windowpane,
bowing to every cockroach of
this bleak room, he says: Hi! grandfolk
roaches, forefathers of
man, survival of
the fittest. Hail
makers of
Adam.

All stars join the army of cockroaches,
as they march out of their dark, moist cracks.
American cockroaches, great
Yankees, star-struck travelers
of unknown seas, among
the first sailors with
Columbus to
find a world
in dreams.

Cockroaches trained in speed by mother night,
since the first buds burst in bloom on their
family tree, two hundred and
eighty million years ago.
Bedbugs panic, fear of
being devoured, grubs
are welcome to

Darvinas vidurnaktį mebliuotam kambary

(tarakonų studija)

Ant mėnesėto lango stiklo Darviną regiu,
nužengiantį iš savo bedieviško rojaus,
linkčiojantį šio paniurusio kambario
kiekvienam tarakonui, jis sako: Sveiki!
tarakonų vaikaičiai, žmogaus
protėviai, atranka natūralioji.
Būkit pagarbinti,
kūrėjai
Adomo.

Visos žvaigždės stoja į tarakonų armiją,
kuomet jie žengia iš savo tamsių, drėgnų plyšių.
Amerikiečių tarakonai, didieji
jankiai, pakerėti žvaigždžių,
su pirmaisiais Kolumbo jūreiviais
keliavę per svetimas
jūras ieškoti
svajonių
pasaulio.

Nuo tada, kai prieš du šimtus ir aštuoniasdešimt
milijonų metų pirmieji pumpurai pražydo ant
tarakonų genealoginio medžio, sparčiai
juos dresavo motina naktis. Blakės
puolė į paniką, vejamos išnykimo
siaubo, tik kirmėlės jautėsi
pamalonintos

the gloom of
midnight.

O sport fans of America, let us
cheer the champion roaches which outrace
here all wingless creatures, such as
blister mites, seeking to gall
pear trees, under the bed;
jumping spiders which
court their brides with
dance around
their prey.

June bugs, aristocratic fig eaters
begin a race-riot, surround the
frightened lamp, menace the rights of
stinkbugs. Dawn. As if touched by
King Midas, all bugs wear
gold tails. Even the
sun rises here as
a goldarn
cockroach.

Cockroaches are the true citizens of
the world, dine at the homemade dung of
India as well as at the
starlit garbage of New York;

niūraus
vidurnakčio.

O Amerikos sporto aistruoliai, pasveikinkim
ropojančius čempionus, pralenkiančius
visus besparnius gyvius, tokius kaip
išpampusios erkės, besikėsinančios apnikt
kriaušių vaismedžius, veistis palovėse;
judrūs vorai, viliojantys
sau nuotakas
šokiais apie
grobius.

Birželio vabalai, aristokratiški figų valgytojai,
ima smarkauti, apstoja išsigandusią lempą,
keldami grėsmę smirdėlių teisėms. Švinta.
Tarsi būt palytėti karaliaus Mido,
visi jie dėvi aukso uodegas.
Net kylanti saulė
čia primena
auksinį
tarakoną.

Tarakonai yra tikrieji pasaulio piliečiai, lygiai
pietaujantys naminiame Indijos mėšle,
kaip ir žvaigždžių apšviestuose

roaches loved by the moon
since dust fought God, spurned
his command to
turn into
mankind.

Niujorko šiukšlynuose; mėnulio
numylėtiniai nuo tada,
kai dulkės nurungė Dievą,
pamynę priesaką
virst
žmonija.

Subway Reverie

Where is the saddest twilight in the world,
if not in a subway train where a stray
moth roams under a dour electric sky,
seeking meadow sweets in the day's full sweat.

I sway on a strap as a circus bear.
The moth – my daydream in this dreamless train,
a flickering whim moving the concourse,
is about to dash into my poem.

It is Mammon's train of iron, gall, gold.
If it stormed through my trainless, lulled childhood,
I would see it through the cave of a myth,
chattered in the mud charms of my village.

The moth is weary, it is time to die.
She chose a sash like a chimney corner,
the only standing room left to die here,
in the rush-hour of the crowded subway.

The roar triumphs over a routed day.
Death is here as near as the dying moth,
as near as its first and last duskless dusk,
the end of time is near enough to touch.

O if there were only a sunset here,
underground, in the summer felled evening,

Metro vizija

Kur atrasi niūresnę prieblandą,
jei ne metro traukiny, pasiklydus plaštakė
čia plakas po slogią elektrinių švieselių padangę,
prakaituotoj dienoj ieškodama pievos džiaugsmų.

Supuos ant dirželio kaip cirko meška.
Plaštakė – tik svaja šiam ramiam traukiny,
virpanti užgaida, minioj plazdenanti,
tuojau įlėksianti į mano eilėraštį.

Tai mamonos traukinys – iš geležies, aukso, kartėlio.
Jei būt pradundėjęs per mano tykią vaikystę be bėgių,
žvelgčiau į jį pro urvą mitinio žvėries, kalenančio
dantimis mūs kaimo dumblinuos apžavėjimuos.

Nusilpo plaštakė, laikas atėjo mirt.
Ji išsirinko kertelę lango rėmuos it lempoj –
vienintelę deramą mirčiai vietą
piko metu sausakimšam metro.

Riaumojimas triumfuodamas triuškina dieną.
Mirtis čia pat, arti it mirštanti plaštakė,
it jos nesutemsianti pirma ir paskutinė prietema –
baigtis šalia ir ją paliest gali.

O jei tik saulėlydis būtų čia,
tunelyje vasaros nublokštą vakarą –

the sun would kneel, in awe, at the drooped wings,
as at the rites of the graveless goddess.

The moth is the last prayer of the day,
I see it through me as a speck of fright.
It dies (as I will) in a wild daydream
and moulds a shade of grief on the tomb sash.

saulė prikluptų pagarbiai ties nuleistais sparnais
it per nemarios dievaitės apeigas.

Šiandien plaštakė – paskutinė meldėja,
pasėjus many kruopelytę baimės.
Ji mirs (kaip ir aš) klaikioj fantazijoj,
palikus šešėlį sielvarto antkapio rėmuose.

Five Minutes Late

You are a minute late for our appointment.
I await you in a cafeteria,
in expectation of a great miracle.

In two minutes the thronged cafeteria
seems empty as after a calamity.
(Crowds flow around me as a quenchless river.)

In three minutes elves chewed off my fingernails.
I dread you may never come, could be you met
Icarus on the way and flew to the sun.

Four minutes are the hands and feet of a ghoul
who invades you as a treasure grave, thus and
so what is left of you if not a raped nymph?

Evening towers climb from mirage to mirage.
With each turn of the revolving door New York
returns to its unborn stage, to virgin wilds.

In five minutes I have a date with longing.
You never lived or died my love, still you roll
me under every wheel of my queened city,
still I am stoned by the mobbed streets of New York.

Penkias minutes pavėlavusi

Vėluoji minutę.
Laukiu tavęs kavinėje,
tikiuos didžio stebuklo.

Po dviejų minučių perpildyta kavinė
atrodo negando nusiaubta, ištuštėja.
(Neužtvenkiama žmonių upė kunkuliuoja aplink mane.)

Per tris minutes elfai nukramto mano nagus.
Bijau, kad jau nebeateisi, kad ateidama sutikai
Ikarą ir nuskridai saulės link.

Keturios minutės, dvi vampyro rankos, dvi kojos
įsiskverbia į tave, lobių slėptuvę,
ir kas gi tu tuomet, jei ne išniekinta nimfa?

Vakaro bokštai, miražais kopiantys.
Kaskart, kai atsiveria durys, Niujorkas grįžta
į ankstesnį save, žmogaus nepaliestą dykynę.

Po penkių minučių pasimatau su ilgesiu.
Tu niekada negyvenai ir nemirei, mano meile, bet
dar vis rideni mane po karališkojo mano miesto tekiniais,
sausakimšoms Niujorko gatvėms akmenimis mane užmėtant.

Menke Katz

Snowfall In Borough Park

Snowfall.
Borough Park
eats all its dumps
away. The crooked
roof of a poet's dream –
attic is like a hanging
garden of Babylon. Diseased
fruits, resting in the gutter, on their
way to hell, are in full blossom again.
A mouse – a homeless ghost, queen of the wretched
with a crown of snowgems, wrought by God's personal
jewelsmith, runs to safety from its enemy light to
its only friend – darkness; walled-in phantoms, petting their snow
beards, amuse it with the brightest gloom in newborn Borough Park.

Birutė Ušinskaitė

Borough parke sninga

Sninga.
Borough parkas
suryja sąvartynus.
Lenkti stogai viršum
svajų pastogės, priebėgos
poeto, kybo Babilono sodas.
Ligoti vaisiai nutekamajame
griovyje, jau pakeliui į pragarą
baltai pražydo. Pelė – vėlė benamė,
bedalių karalienė, apvainikuota snaigių
perlais, aptaisytais Dievo asmeninio auksakalio,
slepias nuo piktos šviesos skubiai į tamsą saugią;
už sienos šmėklos sau barzdas šarmotas glostinėjasi,
viešpatauja švytint sutemoms atgimusiame Borough parke.

Homeless

The long
winter night beats
the homeless folks with the
whips of whirlwinds. A whore on a
sidewalk

of old
New York lures a
fallen angel to a
bed of stars for a lucky moon
penny.

Benamiai

Ilga
žiemos naktis
čaižo benamius
viesulų botagais. Šaligatvio
kekšė

senam
Niujorke gundo
puolusį angelą žvaigždžių
guoliu už laimingą mėnulį
centą.

God, Satan And In And Out Of The Garden

Dievas, šėtonas ir šiapus ir anapus sodo

Menke Katz

Prayer Of The Angels

Come
O come
Satan, foe
of God, brother
of evil, lead us
fallen angel, bring us
wingless, down to earth among
street fiddlers. Let us serenade
the sins of man with timbrel, dance, lyre.
May we be dust, ashes on a mourner's
head, alive with grief, not sterile angels in
Eden under the fruit of the forbidden tree.

Sonata Paliulytė

Angelų malda

Ateik,
o ateiki,
šėtone, Dievo
nedrauge, pikto broli,
veski mus, puolęs angele,
nuleiski mus, besparnius, į
žemę, tarp gatvės muzikantų.
Leiski mums apgiedoti žmonių
nuodėmes, pritariant tambūrinu,
lyra ir šokiais. Kad taip būtume dulkėmis
ar pelenais ant raudančiųjų galvų, atgyjantys sielvarte,
o ne rojaus bergždžiais angelais, po medžiu su užgintu vaisiumi.

Satan Said

The holy ghost was
a eunuch who could not pierce
through the flower-cup
of nude virgin Mary,
when she yearned in a bed of fire.

Sonata Paliulytė

Šėtonas pasakė

Šventa dvasia – tai buvo
eunuchas, nevaliojęs pralįst
pro nuogos mergelės
Marijos gėlių vainikėlį,
kai ji kankinos geismų pataluos.

Menke Katz

On Sin

In the beginning,
God was the only sin for
creating heaven
and earth, Eden and hell, Eve
and the serpent, the newborn

and the grave, the skunk
and the rose, the dull angel
and the gay ghoul; man
and the gallows. All winds swear:
God is the first and last sin.

Sonata Paliulytė

Apie nuodėmę

Pradžioje
vienintelė nuodėmė buvo Dievas,
sukūręs dangų
ir žemę, Edeną ir pragarą, Ievą
ir žaltį, naujagimį

ir kapą, skunką
ir rožę, nuobodų angelą
ir nerūpestingą pabaisą; žmogų
ir kartuves. Vėjai visi prisiekia:
pirma ir paskutinė nuodėmė – tai Dievas.

Palm Reading

The palm is a map of the end of days.
All clouds are damned to stray to the barren blue.
A mad moon dreams of Adam's erased face.
The life-line, the loneliest lane is for two.

The two are day and night, last weird lovers,
vestiges of the twentieth century.
A thousand new laughs which June discovered,
laugh at the quaint chatter of Spring-stricken trees.

The trees hate their roots like chains, crave to rove,
released from their earth, cursed by the foot of Cain.
The zeal of a thirsty mouth I once loved,
still drains from the blue a wondrous drop of rain.

The earth – a star or evil eye still rules
the sole island universe, proclaims doomsday
through abjured time and space as the chief ghoul.
O who is kind as saint satan on doomsday?

Būrimas iš delno

Delnas, dienų pabaigos žemėlapis.
Debesų lemtis – bastytis nederlingoje dangaus mėlynėje.
Apsvaigusiai saulei – Adomo veido atminimas, išdylantis laikui
bėgant.
Gyvenimo linija, atskirta nuo kitų, mums dviem.

Dviese kartu, diena ir naktis, paskutinieji meilužiai,
dvidešimtojo amžiaus ženklai,
tūkstantis naujų šypsnių, atrastų biržely,
juokas neįprastam pavasario įveiktų medžių plepėjime.

Medžiai nekenčia grandinių – savo šaknų, trokšta bastytis,
atsiplėšę nuo žemės, prakeiktos Kaino žingsnių.
Ištroškusios burnos, mano kadais mylėtos, karštis
vis dar išsunkia iš dangaus nuostabų lietaus lašelį.

Žemė – kas, žvaigždė ar blogio akis valdo
šią vienišą visatos salą, pasaulio pabaigą skelbia,
paneigia laiką ir erdvę, plėšriausius vampyrus.
Ak, kas gali būt mielesnis nei šventas šėtonas, pasauliui pasibaigiant?

The Conqueror

God, to whom will you come to atone for your sins,
when the last man falls, the last cries on earth – unheard,
when razed cities will pray to you in silenced din.

A thorn-wreathed lea where the Empire State has been.
Ruins in deep slumber not by a living voice stirred.
God, to whom will you come to atone for your sins?

Fall in Spring will gild forever all that is green.
Midas will lead us as an infinite gold herd.
God, come to the razed cities, pray to the hushed din.

Moon-browed alchemists will turn silver into tin.
Death will die like you and I, good, evil, beast, bird,
for no one will live or die, no one will sin.

The serpent – victor of Eden, hunger-worn, skinned,
will hiss at broken-winged cherubs on sterile earth.
Through razed cities will roar loudest the mute din.

The last war between death and death Satan will win,
will guard the tree of life with flaming sword girt.
God, in virtued ennui, you will miss as light our sins,
when razed cities pray to you in silenced din.

Užkariautojas

Dieve, ko gi prašysi atleisti tavas nuodėmes,
kai paskutinis žmogus kris – neišgirstas,
kai sugriauti miestai tau melsis, ūžesiui nutilus?

Niujorko valstija kadais čia buvo, dabar tik pieva erškėčiuota.
Griuvėsiai miegantys kietai, joks garsas jų rimties netrikdo.
Dieve, ar rasi kam išpažinti savo kaltes?

Ruduo pavasarį ateis, žalumą amžiams paauksuos.
Midas mus ves, nesuskaičiuojamą auksinę minią.
Dieve, nuženk į nušluotus miestus, melskis jų gaudesio tylai.

Blyškioj šviesoj plušėdami alchemikai sidabrą alavu pavers.
Mirtis numirs – kaip aš ir tu, kaip gėris, blogis, paukščiai, žvėrys,
Ir nieks tada nebegyvens, nemirs, ir niekas nebenusidės.

Žaltys – nugalėtojas Rojaus, išsekintas troškimų ir sudžiūvęs,
Šnypš angelams, jų palaužtiems sparnams bevaisėj žemėj.
Garsus jo kvatojimas nušluotų miestų tyloj.

Šėtonas laimės lemiamą mūšį tarp mirties ir mirties,
sergės gyvenimo medį, kalavijo liepsnom apsijuosęs.
Dieve, giliam liūdesy tau mūsų nuodėmių trūks lyg šviesos,
kai sugriauti miestai tau melstis bandys nutilusiam gaudesy.

Menke Katz

On Cruelty And Kindness

O what is as cruel
as the light of the rising
sun over my grave?

What is as kind as
the dust which will blind God, sole
creator of graves?

Sonata Paliulytė

Apie žiaurumą ir malonę

O kas begali būt žiauriau
už patekančios saulės spindulį
virš mano kapo?

Ir kas gali būt maloningiau
už dulkes, apakinsiančias Dievą,
kapų vienatinį autorių?

Menke Katz

The Prophecy Of Yoske The Chimney Sweeper

The last
war on earth
will be between
Gog and Magog, all
kings will fall off their thrones,
their crowns will be our gold
garbage cans. Queens will sweep chimneys
on beggar alley. Noah, the drunk,
will build an ark again of gopher wood,
will lead us all safely to hell. Even God
will be bombed out of all heavens, will stray bereaved
of man and beast, wolf and sheep, dove and crow, will seek in
vain, a trace of sin. God's solitude is endless as time.

Sonata Paliulytė

Kaminkrėčio Joškės pranašystė

Paskutinis
žemės karas vyks
tarp Gogo ir Magogo,
karaliai visi išvirs
iš savo sostų, jų karūnos
bus mūsų auksinėmis šiukšlių
dėžutėmis. Karalienės kaminus krės
elgetų skersgatviuos. Girtas Nojus ir vėl statys
arką iš gofero medžių, nuplukdys mus
saugiai visus į pragarą. Netgi Dievą subombarduos
visuos rojuos, jis klajos sielvartaudamas dėl žmogaus ir
žvėries, avelės ir vilko, balandžio ir varnos, veltui ieškos
nuodėmės pėdsako. Dievo vienišumas – begalinis it laikas.

Voice Of Messiah

I saw messiah
the son of David, he said:
The dead will not rise.
There will be no end of time,
no end of doom, of hangman.

No. I will not lead
the dead to seven heavens.
Heaven is divine
boredom. I will lead nude Bath
Sheba to the roof of sin.

God is a child of
dust like you and I, like all
children of dust he
will return to dust. Only
the unborn live forever,

will awake from their
eternal sleep on earth, will
inherit all nine
planets, will populate all
the dreams beyond life and death.

Messiah fled. The
huge ears of his white donkey
heard his unheard cries:
Stone me, my chosen people,
if I ever lived or died.

Mesijo balsas

Mačiau Mesiją,
Dovydo sūnų, jis kalbėjo:
Mirusieji neprisikels,
laikų pabaigos nebus,
pasmerktieji ir budeliai neišnyks.

Ne. Aš nenuvesiu
mirusiųjų į septynis rojus.
Rojus – tai dieviška
nuobodybė. Aš nuvesiu nuogą
Batšebą į nuodėmių pastogę.

Dievas – dulkių kūdikis,
kaip tu ir aš. Kaip ir visi
kūdikiai, gimę iš dulkių,
jis grįš į dulkes. Tik amžinai
gyvi negimusieji,

pakirdę iš nenutrūkstančio
miego žemėje,
paveldės visas devynias
planetas, įkurdins visas
svajones anapus mirties ir gyvenimo.

Mesijas spruko.
Didžiulės jo balto asiliuko ausys
girdėjo neišgirstamus šauksmus:
Užmuškit mane akmenimis, išrinktieji
žmonės, jei aš kada nors gyvenau ar miriau.

Menke Katz

First Poet

God, the first poet, created worlds out of words
as the last poet will at the end of love
and hate, tears and laughter, good and evil.
God, overblessed, driven through prayer
mills, overbored with man and beast,
angel and archfiend, he will
return heaven and earth
to pre-genesis,
beyond space, time:
to tohu-
bohu.

Alvydas Bausys

Pirmasis poetas

Pirmasis poetas Dievas sukūrė pasaulius anapus žodžių,
nes to norėtų paskutinis poetas, baigiantis meilei
ir neapykantai, ašaroms ir juokui, gėriui ir
velniavai. Dievas išgarbintas, perleistas
per maldų girnas, nugalėtas žmogaus
ir gyvulio, angelo ir sėtono
jis sugrąžins dangų ir žemę
į priešgenezę,
anapus erdvės ir
laiko, į tohų-
bohų

Prayer Of The Tree Of Life

The tree of life, in the Garden of Eden invites
    everyone:
Come, eat my forbidden fruit and live forever.
    Alas, my
shadow is my only visitor. O I am eaten
by the beast of solitude since the dawn of time.
    Humped
by overloaded fruit, my apples overlived,
fall in the deathful mouths of ghosts. I am an
untouchable in heaven, let me fly
down to earth to feed all God's creatures
with the fruit of eternity.
Deep, from my roots I call you.
I pray world in, world out:
if not in Eden,
O let the cursed
eat my fruit
in hell.

Sonata Paliulytė

Gyvybės medžio malda

Edeno sodo gyvybės medis kviečia kiekvieną:
Eikš, ragauki uždrausto vaisiaus ir gyvenk amžinai.
    Deja, manasis
šešėlis – vienintelis čia lankytojas. Graužia mane
vienatvės žvėris nuo amžių apyaušrio. Kūprinuos
nuo sveriančių vaisių, pernokę obuoliai
krenta į sklidinas mirties vaiduoklių burnas. Rojuj
esu neliečiamas, leisk
nusileisti į žemę ir pasotinti Dievo kūrinius
amžinybės vaisiais.
Iš gelmės, iš pačių pašaknių šaukiuosi tavęs.
Meldžiuosi šiam ir anam pasauliams:
Jei ne Edene,
tai leisk prakeiktiesiems
skanaut mano vaisiaus
pragare.

Earthworm

The blind earthworm has
ten hearts, no wonder, it is
so kind as if it
were born only to be bait
in the hands of fishermen.

O hear the prayer
of the earthworm: God of worms,
your earth is soiled sin,
your heaven – the haven for
the apostles of Satan.

Deprived of light, wings,
why did you bereave me of
the claws of the beast?
Help me cheat all cheats, to hook
the hookers on their own hooks.

O give the Garden
of Eden to all who are
sinless as the worm.
Even Moses was not as
guiltless as the pious worm.

Sliekas

Žabalas sliekas turi
dešimtį širdžių; nenuostabu –
jis toks beginklis,
it būtų gimęs tik masalu
žūklautojų rankose.

O išgirski jo
meldimą: Dieve sliekų,
žemė tava – nuodėmė purvina,
tavo rojus – šėtono apaštalų
prieglauda.

Kam pagailėjai skurstančiajam
be šviesos, be sparnų
plėšrūno letenų?
Padėk man apmauti visus sukčius,
pamauti kekšes ant jų pačių kabliukų.

O pakviesk į Edeno sodą
visus, kurie it sliekai – be nuodėmės.
Netgi Mozė nekaltesnis nebuvo
už pamaldųjį slieką.

Menke Katz

Old Lesson

Learn from Abraham
to hail unknowns like angels.
Learn from Eve at the
first apple tree to share the
forbidden fruit of Eden.

If God said, to taste
an apple of his tree is
evil, ask Lilith
what is more sacred than sin,
what is more Godly than God?

Sonata Paliulytė

Sena pamoka

Iš Abraomo mokykis
nepažįstamuosius pasveikint it angelus.
Iš Ievos prie pirmosios obelies
mokykis dalintis
užgintu Edeno vaisiumi.

Jei Dievas pasakė, kad ragaut
jo medžio obuolį yra
blogis, tai paklausk Lilitės,
kas yra švenčiau už nuodėmę,
kas yra dievobaimingiau už Dievą?

Menke Katz

Isaiah On Freedom

Isaiah is always there
where builders build a new jail.
He says: Alas, my grim sons,
the sword is still not a plow.
If one image of God will
be somewhere chained in a cell
the chain will shackle us all,
in heaven and on earth.
Angels will know the weight of
the chain, winds will not be free
to curse even their own fate.
The sky will be an endless
prison roof if one captive
will still remain in a cell,
at the end of time, nearby.

Alvydas Bausys

Izaijas apie laisvę

Izaijas visada tenai,
kur statomas naujas kalėjimas.
Jis tarė: Deja, nuožmieji mano sūnūs,
kalavijas niekada netaps arklu.
Jeigu bent vienas Dievo atvaizdas
bus uždarytas celėje,
grandinės mus visus sukaustys
ir danguje, ir žemėje.
Angelai žino grandinių svorį,
ir vėjai negalės laisvai prakeikti
net savo pačių lemties.
Dangus bus beribis
kalėjimo stogas, jei bent vienas
belaisvis liks celėje,
netoliese, dienų pabaigoje.

Menke Katz

A Chair For Elijah

(for Rivke)

Solitude is God.
Let us hide in seven
heavens, at our forest house.
Only God and the beggar
Elijah are welcome guests.

We leave a chair for
Elijah who comes to us
to rest, weary from
his wanders, leaving at dusk
on a chariot of fire.

At dusk we see God
on our windowpanes as an
alchemist who turns
the gold of the dying day
into dream: a cosmos for two.

Sonata Paliulytė

Kėdė Elijui

(skiriama Rivke'i)

Nuošalė yra Dievas.
Slėpkimės devintam
danguj, mūs miško namuos.
Čia laukti svečiai –
tik Dievas ir elgeta Elijas.

Elijui, kuris užsuks
pailsėti pas mus, pavargęs
po klajonių, o temstant
išriedės ugnies vežimu,
paliekame kėdę.

Prieblandoj langų stikluos
regime Dievą, kuris it alchemikas
paverčia auksą
mirštančios dienos
į sapną: kosmosą dviem.

Menke Katz

Beyond

I am drunk with
the wines after me. O let
us drink a toast: man,
eagle, woman, rose, beast, sun
to rise beyond my last day.

I marvel with you
the worm as well as the stars.
O scent me in your
lilacs O distant ages
O neighbors of tomorrow!

Alvydas Bausys

Anapus

Aš apgirtęs nuo vyno,
kuris liko anapus. Tebus
mano tostas už: žmogų,
erelį, moterį, rožę, gyvulį, saulę, kur
kyla anapus mano paskutinės dienos.

Aš stebiuos kartu su tavim
šliužais lygiai tiek pat, kiek žvaigždėm.
Ak, nusivesk mane į savo
lelijas. Ak, tie tolstantys amžiai!
Ak, rytojaus kaimynai!

Envoi

We
shall
all
be
unborn
again.
All
winds
are
kin
of
the
unborn.
Ask
my
unwritten
poems,
how
life
is
in
the
land
of
the
unborn.
God
is
a
child
of
the
unborn.

Alvydas Bausys

Pasiuntinys

Mes
liksime
negimę
dar kartą.
Vėjai
yra
negimusiųjų
giminaičiai.

Paklausk
mano
neparašytų eilių
apie gyvenimą
negimusiųjų
šalyje
Dievas
yra
negimusiojo
vaikas.

Death And Eternity

Mirtis ir amžinybė

Psalm At Midnight

The shouting streets of
cities echo the cries of
my burning village.

Left of you and me,
heaven, earth, Eden and hell
is only the night.

The night no dawn may
ever touch, the night in the
eyeholes of the blind,

the night under the
horror masks of the doomed, the
night Prince Satan rules.

O ashes of my
chosen people! O we are
eternal like the night

which may never see
a star, the night before the
birth and end of God.

O the night without
life or death like the unknown
dreams of the unborn.

Vidurnakčio psalmė

Rėksmingose miestų
gatvėse ataidi klyksmai
iš degančio mano kaimo.

Dangų, žemę, Edeną, pragarą,
kuriuos tu ir aš palikome,
gaubia naktis.

Naktis, kurios niekada
nepalies aušra,
naktis neregių akiduobėse,

naktis po pasmerktųjų
siaubo kaukėmis, naktis,
pavaldi kunigaikščiui šėtonui.

O pelenai išrinktosios
mano tautos! Mes
amžini kaip naktis,

neišvysianti niekad
žvaigždės, naktis, prieš
Dievui užgimstant ir mirštant.

O naktie be gyvybės,
be mirties, it negimusiųjų
sapnai nepažinūs.

A Lesson In Cabala

Go soul down to earth,
the earth is upper Eden.
Mingle with the dust,
my most sacred treasure, the
father of Adam.

You are all virtue,
the first light of the first dawn,
but do not grow un
alloyed as an unhusked seed.
Sinless yokels are all sin.

Be envious only
of the stone which is here to
teach ages yearning
for Messiah that patience
can outdistance all distance.

Be my guest on earth.
Your body like the soul is
my true image. See
the end near the beginning,
the return to Genesis.

Do not ever turn
into soul-chaff: selfchosen,
individual,
as a grain of gold, endure
fire without an inner scar.

Kabalos pamoka

Siela, leiskis ant žemės,
žemė aukščiau už Edeną,
susimaišyk su dulkėmis,
mano švenčiausiais lobiais,
su Adomo protėviais.

Jūs visi esat skaistūs,
pirmojo nuopuolio pirmoji šviesa,
tačiau neaugate ne –
įterpti kaip sėklos su lukštais.
Visi stuobriai be nuodėmės yra kalti.

Pavydėkite vien tik
akmeniui, kuris čia esti tam,
kad išmokytų amžiais ilgėtis
Mesijo, nes jo kantrumas gali
įveikti bet kokį nuotolį.

Būk mano svečias žemėje.
Tavo kūnas, lygus sielai, yra
tikroji mano mintis. Regėk
baigtį greta pradžios, grįžimą į kilmę.

Niekada netapk sielos pelais:
savarankiškas,
savitas,
kaip aukso dulkė, išsaugok
švarią vidinę ugnį.

Day Of Doubt

My last day is as glorious as the first.
It is dawn yet. I am still so rich with time,
until I fall at sundown from a roof of gold.
I shall plan my life on my onliest day.
The first hours I shall give to you, Dovid,
my twelve year old miraculous brat,
heir of my unconquered zeal, my unwritten
poetry which you will muse, laugh, sing or cry,
flare the light-proof suns of the days beyond me.

We will keep our daily appointment with our
bicycles, ride a thousand years on each block;
ride in one hour back to Adam, then onward
to the end, to the origin. Then we will
explore the wilds of Times Square, applaud the
airborne horses, galloping with wild lovers
as hoofbeats strike borders, distances join hands,
to reach the castles of shabby movielands.

• • •

Then, I shall meet you, my love, to tell you how
blessed it is to live next to you, breath the same air,
in the same century, on the same pillow,
navel to navel, fire to fire, seed to seed.

The twilight I will give the dusty goddess,
the widowed guardian of my poetry,

Dvejonių diena

Mano paskutinė diena puiki, kaip ir pirmoji.
Ji vos tik leidžiasi. Aš turiu dar daugybę laiko,
kol paskui saulėlydį nuriedėsiu nuo aukso stogo.
Daliju gyvenimą savo vieninteliai dienai.
Pirmąsias valandas aš atiduosiu tau, Dovydai,
nuostabus dvylikameti mano vaikėze,
mano nenugalėtų aistrų įpėdini, mano neparašytos
eilės, dėl kurių tu susimąstai, juokiesi, verki, dainuoji,
pyksti už saules, nepraleidusias šviesos pro mano duris.

Kas dieną mes einame savo tarnybą, savo
dviračiais miname tūkstančius metų kiekvienu kvartalu,
per valandą nulekiame atgal pas Adomą, paskui vėl pirmyn
skubame į baigtį, į prigimtį. Tenai mes
žvalgysimės po Laiko aikštės brūzgynus, plosime
iš oro gimusiems žirgams, nešantiems beprotiškai įsimylėjusius,
nes jų kanopos sugriauna sienas, nuotoliai sujungia rankas,
kad pasiektume skurdžių kino šalių pilis.

• • •

Tuomet sutiksiu tave, mano meile, ir tarsiu – kokia
palaima gyventi šalia tavęs, kvėpuoti vienu oru,
viename amžiuje, ant vienos pagalvės,
bamba prie bambos, ugnis prie ugnies, sėkla prie sėklos.

Sutemas aš atiduosiu dulkių deivei,
savo poezijos našlei ir sargui,

on mount Parnassus of my Brooklyn attic
where the first ray like the marvel of Peru
arrives at four P.M. to admire my poems
which seek their way to light through the ceiling.

The last moment I shall meet God eye to eye,
at the top of a tower, at the airport
of flying carpets – the first aeroplanes on earth;
flying through the splendor of selfchosen doom,
I will pilot an invisible monoplane,
as I land on my private isle of farewell.

But dusk, my love, is ages far and away.
It is still dawn, my day, my life is teeming
as a plucked pomegranate with sanguine seeds.

savo Bruklino palėpės Parnaso kalne,
kur pirmasis spindulys tarsi Peru stebuklas
atskrieja ir žavisi mano eilėmis ketvirtą ryto,
kuris randa kelią, prasiskverbia ir švyti pro lubas.

Paskutinį kartą mes susitiksime su Dievu akis į akį
bokšto viršūnėje, oro uoste
skraidant kilimamas – pirmiesiems žemės lėktuvams,
skrisdamas per pasirinktos lemties puikumą,
aš vairuosiu nematomą vienvietį,
kol nusileisiu atsisveikinimo saloje.

Tačiau sutemos, mano meile, dar toli – už mylių ir amžių.
Jos leidžiasi, mano dienos, mano gyvenimas knibžda,
tarsi nuskintas granatas, kupinas kruvinų sėklų.

Menke Katz

A Date

My love of the year 2960:
I will come to you –
handsome with the sunsets of ten hundred years,
washed by the rains of a thousand summers,
cleared by the snow of a thousand winters.
I will be light, dew and earth long before your birth.
I will be in your water, in your bread, in your rainbow.

Birutė Ušinskaitė

Pasimatymas

2960-ųjų metų mylimoji:
Ateisiu pas tave –
gražus tūkstantmečių saulėlydžiu,
išpraustas tūkstančio vasarų lietaus,
išbalintas tūkstantmečių žiemos.
Būsiu šviesa, rasa ir žemė tau užgimstant.
Būsiu tavo duona, tavo vanduo, laumės Vaivos rykštė.

Menke Katz

Unnamed

(haiku)

No beginning is
faithful as the end, no love
is as kind as death.

Sonata Paliulytė

Bevardis

(haiku)

Jokia pradžia nėra
tokia ištikima kaip pabaiga, jokia
meilė nėra taip miela kaip mirtis.

Menke Katz

Beyond

O how
lonely God
will be beyond
the end of time, with
out you and me, without
man, stars and maggots, without
the teeming wonder in your eyes,
without even the grace of death to
elude solitude, to outking omni
present nothingness: doomed to eternity.

Without good and evil, grief and joy, what else will
there be for God to do, if not talk to himself as
I do, facing the lipless mug of Satan, yield only
to his invincible foe, almightier than God – ennui.

Laurynas Katkus

Anapus

O koks
vienišas
bus Dievas
pasibaigus laikui,
be tavęs ir manęs,
be žmonių, žvaigždžių ir vikšrų,
be stebuklo, kerojusio tavo akyse,
netgi be maloningos mirties,
kuri padeda pergudrauti vienatvę, nugali
visur esantį nieką: pasmerktas amžinybei.

Be gėrio ir blogio, sielvarto ir džiaugsmo,
ką gi Dievui veikti, jei ne kalbėtis su savimi
(kaip kad aš dabar darau belūpio šėtono
akivaizdoje), nugalėtam stipresnio už Jį Patį priešo – ennui.

Menke Katz

Insomnia

Long, long Autumn night.
All dead live in the wind, all
mute cry in the rain.
The rain and God need no bed,
the wind and I need no rest.

I saw
a star drowning
down the river, night in,
night out, could not drown. Ill-fated,
damned star.

Sonata Paliulytė

Nemiga

Ilga ilga rudens naktis.
Mirusieji atgyja vėjy,
visi nebylieji ūkauja lietuj.
Lietui ir Dievui nereikia guolio,
nereikia poilsio nei man, nei vėjui.

Mačiau
žvaigždę, skęstančią
upėj, iš nakties į naktį
paskęst nepajėgusią, nelaimę lemiančią
prakeiktąją žvaigždę.

Twin Friends

The falling eagle
and the rising sun are twins;
birth and death are twins.

The first ray and the
last shadow, the moth and the
fire, love, hate are twins.

Eve and the serpent,
good and evil, hell
and Eden are twins.

Genesis and the
blindworm, the first sunrise and
the last dusk are twinned.

There is a first dawn
in the last night, a last
night in the first dawn.

Bičiuliai dvyniai

Krentąs erelis
ir kylanti saulė yra dvyniai;
gimimas ir mirtis yra dvyniai.

Pirmas spindulys ir
paskutinis šešėlis, drugys ir
ugnis, meilė, neapykanta – dvyniai.

Ieva ir žaltys,
gėris ir blogis, pragaras
ir Edenas yra dvyniai.

Genezė ir gluodenas,
pirmas saulėtekis ir paskutinė
sutema – susigiminiavę.

Paskutinėj nakty –
pirmoji aušra, paskutinė naktis –
pirmojoje aušroje.

Menke Katz

Prayer Of An Old Table

God of inanimate worlds, I pray to you in the ruins
of old age, duck legged, with a slab of trembling wood. I
fear the garbage-undertaker more than the angel
of death. I long for the saw to grind me into
sawdust so that I may stuff with life a dead
doll – the queen of mute children, or to be
scattered into a whirlwind like a
prayer for the cursed, the handsome
and the doomed. O condemned to
fire, dust, nothingness, I
know the doomed will be
here until the
last sunset
on earth.

Sonata Paliulytė

Seno stalo malda

Negyvųjų pasaulių Dieve, tau meldžiuos tarp senatvės
griuvėsių – anties kojų, kretančio medžio lentos.
Šiukšlių vežėjo bijau labiau nei mirties angelo.
Ilgiuosi pjūklo, kurs į pjuvenas sumaltų,
kad galėčiau prikimšt gyvenimo negyvą
lėlę – nebylių vaikų karalienę, ar būti
išsklaidytas viesulo kaip malda už
prakeiktuosius, didžiadvasius
ir sužlugusius. O pasmerktieji
liepsnai, nebūčiai, dulkėms,
žinau – jums šioj žemėj
lig jos paskutinio
atodūsio būt
nulemta.

Beyond All Beyonds

I will learn from stones the language of silence.
On a bare field, I will be an empty
pod dreaming of lost blossoms of gone-
by summers. A last autumn fly
straying through its night of doom
will touch me like darkness,
to share the end-all,
as if it were
the last life
on earth.

Mine will be heaven and earth. Winter brooks
under ice will rush me to the first
beginning, beyond all beyonds.
I will hear seeds fight for life
in the womb of the earth.
in an injured haw-
thorn, I will smart
like a wound,
like hope.

The last hour like the first is all wonder
like the opening of infant buds of
marsh marigolds. Each dusk embraces
dawn: an eternal love in life
as well as in death, through rise
and fall of ages. O

Anapus Anapus

Mokysiuos iš akmenų tylos kalbos.
Plynam lauke būsiu tuščia
ankštis, sapnuosiu aną
vasarą prarastus žiedus.
Paskutinis rudenio skrydis,
paklydęs lemties naktyje,
palies lyg tamsa,
dalinsis baigtim,
paskutinis
gyvenimas
žemėje.

Žemė ir dangus mano. Žiemos upokšniai
po ledu neša į pirmąją pradžią
anapus ribų. Girdžiu,
žemės įsčiose sėklos
kovoja už gyvybę.
Sužeistoje gu-
dobelėje kęsiu
žaizdas,
viltis.

Paskutinioji ir pirmoji valanda stebuklas,
jaunųjų pelkės medetkų pumpurų
skleidimasis. Kiekvienas vakaras
apglėbia aukštumas: amžina
meilė gyvenimui ir
mirčiai per amžių

my love, let us not
lose a trice of
the marvels
of death.

skrydį ir kritimą.
Ak, mylimoji,
neleisk netekti
net akimirkos
mirties
stebuklo.

If You Do Not Know

Inwrought essence of
my first and last hour – Yeiske:
If you do not know
what can shrink eternity
to the size of a peanut,

I will tell you: It
is a well dressed word of a
nude, love-proof woman.
Her tears – unwept, her laughter,
a shriek from a gold-ribbed urn.

If you do not know
why Eos is reborn each
dawn, I will tell you:
to show the unrivaled end,
how infinite birth may be.

If you do not know
why the sun dies at each dusk,
I will tell you: It
is to show how unsubdued,
ever handsome death may be.

Jei tu nežinai

Visa, kas svarbiausia, įausta į
mano pirmą ir paskutinę valandą – Jošk:
jei tu nežinai,
kas gali sumažint amžinybę
iki riešuto dydžio,

aš tau pasakysiu:
gražiai įvilktas nuogos,
meilei atsparios moters žodis.
Jos ašaros – neišverktos, jos juokas,
išrėkiamas iš paauksuotos urnos.

Jei nežinai, kodėl
aušra kasryt prašvinta,
pasakysiu tau:
kad pamatytume gimimo begalybę,
kuriai prilygti niekas negalėtų.

Jei tu nežinai,
kodėl saulė miršta sutemose kasvakar,
pasakysiu tau: kad
suprastume, kokia nenugalima,
net graži gali būti mirtis.

On The Birthday Of A Forgotten Poet

For Chidiock Tichborne, executed on September 20, 1583 for his attempt to kill Queen Elizabeth

You are known to the unknown hermit – the stone,
the mouth of the dumb, the lonely and the cursed.
The stone crowned you as the laureate.
O your truest admirer is the stone,
human as the shade of the wise apple tree.

All winds celebrate your four hundredth birthday,
O cherub eyed Satan hating only hate.
You are read by the trapped mouse, praised by the doomed
on their way to meet the law loving hangman.
You will be ever known to every lover

of kind death, the hellbound will ever see you
handsome as darkness before the gallows.
God, weary of his own everlasting life,
comes to rest in your wondrous solitude,
in the true eternity untouched by man.

Užmiršto poeto gimimo dienai

Chidiockui Tichbornui, nubaustam mirties bausme
1583 m. rugsėjo 20 d. už bandymą nužudyti karalienę Elžbietą

Tave atpažįsta neregėtas atsiskyrėlis – akmuo,
nebylio burna, vieniša ir prakeikta.
Akmuo vainikuoja tave, dvaro poetą.
Ak, tikrasis tavo gerbėjas – akmuo
žmogiškasis, tarsi išmintingos obels šešėlis.

Visi vėjai švenčia tavo keturiasdešimtąjį gimtadienį.
O šėtone cherubino akim, nepakenčiantis vien neapykantos,
tavo raštus skaito pelės, įkliuvusios į spąstus,
o išliaupsintas pasmerktųjų,
pakeliui pas įsimylėjusį mirtį koriką įstatymą.
Tu visuomet būsi žinomas kiekvienam, įsimylėjusiam

lengvą mirtį, pragaro vartai visada sutiks tave
dosniai, tarsi tamsa prieš atsirandant kartuvėms.
Dievas, pailsėjęs nuo amžinojo gyvenimo,
ateis pailsėti į tavo nuostabią vienatvę,
tikrąją, žmogaus nepaliestą amžinybę.

Menke Katz

Return Shock

No fear frightens as
the light of day. God, let us
return to our graves.

Alvydas Bausys

Grįžimo šokas

Ne baimė laimi kaip
dienos šviesa. Dieve,
leisk sugrįžti į kapą.

In Sterile Days
(cinquains)

A pen
is a splinter
in the eye. I fear the
pen more than the sword. O vanish
cursed pens.

Our black
cat Midnight writes
on snow, with her steps, my
unwritten poems which all cats
can read.

I screw
the nine sister-
goddesses of poets.
I laugh like a hyena, cry
havoc.

I hear
a dying swan
sing its last song to me:
It is the end, the end, the end,
Menke.

I know
I am doomed. Job
led one by one his six
thousand camels through my private
dreamland.

Bergždžios dienos

(penkiaeiliai)

Plunksna –
rakštis akyje.
Plunksnos bijau labiau
nei kalavijo. O išnykit, prakeiktosios
plunksnos.

Mūsų juoda
katė Naktis pėdutėm
ant sniego rašo neparašytus
mano eilėraščius, skaityt juos galės
kitos katės.

Santykiauju
su devyniom
seserim – poetų deivėm.
Kvatoju it hiena,
skelbiu pavojų.

Girdžiu
mirštančią gulbę,
giedančią paskutinę giesmę:
Tai pabaiga, pabaiga, pabaiga,
Menke.

Žinau,
žuvęs esu. Jobas
praginė vieną po kito šešis
tūkstančius kupranugarių per manąjį
svajų pasaulį.

Menke Katz

The witch
of Borough Park
tells me, I just died, hence,
I am young with death as at birth
with life.

I live
on the Isle of
Nowhere, who can find me
beyond night and day where the sun
is blind?

Sterile
days. Time to pray
to fallen angels to
lead me to hell. Eden is a
cruel dream.

Borough parko
ragana praneša man,
kad ką tik miriau, vadinas,
mirdamas jaunas esu, kaip ir
gimdamas.

Aš gyvenu
Jokioj
saloj; kas besuras mane,
išskyrus naktį ir dieną, su apžlibusia
saule?

Bergždžios
dienos. Metas
melsti puolusius angelus
palydėti mane į pragarą. Edenas –
kamuojantis sapnas.

Grand Toast

As I reach King David's age, it is good to die
next to the first and the last love of all true
poets: solitude, in a lonely room
where I may not hear the last song of
a dying swan but the squeaking
serenade of a trapped mouse,
in a backyard of old
New York or in a
dream-gutter like
the gloried
drunk Poe.

Or may I die here in our old forest house,
when the redwinged blackbirds start to migrate.
My last thoughts littered with unwritten
poems, lulled into hell (No,
not the dull splendor
of Eden) by the
legends flowing
through the near
by creek.

Curse me not God to die in a hospital bed.
No darkness frightens like the light of snow white
hospital sheets like neat and trim shrouds, fit
for dying men who lie as on a
mercy display, under the wings
of the angel of death, led

Didysis tostas

Karaliaus Dovydo metų sulaukęs, mielai numirsiu
su pirma ir paskutine poetų meile – vienatve:
nuošaliam kambary, galbūt neišgirdęs
mirštančios gulbės giesmės,
tik pelės, įkliuvusios į spąstus,
spigią serenadą,
galiniame seno Niujorko
kiemely ar svajonių
griovy, it šlovingas
girtuoklis
Poe.

O gal numirsiu čionai, mūs senajam miško namely,
kai baltabruviai juodieji strazdai migruos.
Paskutinės mano mintys, knibždančios
nuo neparašytų eilėraščių, nulinguos į
pragarą (ne, ne į nuobodžią
Rojaus prabangą)
drauge su legendomis,
plaukiančiom upeliu
šalimais.

Neprakeik manęs, Viešpatie, numirti ligoninės lovoje.
Tamsa nebaugina labiau už spindinčias it sniegas
sanitarines paklodes – švarias ir tvarkingas įkapes,
paklotas merdintiems vyrams, suguldytiems
it gailestingumo parodoj po mirties
angelo sparnais; juos į rojų palydi

to heaven by snobbish
hands of rubbersouled
doctors, as dusk
bleeds beyond
Adam.

And guard me God against the merciful eyes of
nurses who may see my penis, not as the
god of love who can thrill with fire from
the first to the last Eve on earth but
as a torn tail which can not raise
itself to frighten even
a horsefly away, un
like Socrates, may
I drink alone
a grand toast
to death.

daktarų guminėmis sielomis
snobiškos rankos,
kraujuojant
prieblandai virš
Adomo.

Ir sergėk Dieve nuo gailestingų slaugių akių,
kurios išvystų manąjį penį ne kaip meilės
dievą, gebantį aistra įkaitint pirmąją
ir paskutinę žemės Ievą,
bet it nudriskusią uodegą,
nepakylančią
net sparvų nuvaikyti;
geriau it Sokratas
vienas pakelsiu
didįjį tostą
už mirtį.

On The Last Eve Of The Last Spring

Last ice-floes on the
Viliya river still fight their
enemy – Spring; winds
are still mighty with frost, with
the last wail of the war-bled.

Nightfall.
Mothers sew fresh
snow-white shrouds for newly
dead children, for the saddest graves
on earth.

Only
the lucky dead
lie safely in their graves;
the unburied are in fear of
vultures.

Angels
die in heaven
as you and I on earth;
each cloud – a grave for each doomed
angel.

When God
will die, Satan
will burry him among
the gassed Jews of Treblinka or
Auschwitz.

Paskutiniojo pavasario išvakarėse

Paskutinės ledo lytys
Vilijos upėj vis dar grumias
su savo priešu pavasariu; vėjai
vis dar stiprūs, su speigu, su
paskutine kare nukraujavusiųjų dejone.

Temsta.
Motinos siuva naujas
sniego baltumo įkapes ką tik
mirusiems vaikams, liūdniausiems kapams
žemėj.

Tiktai
laimingieji mirusieji
saugiai guli kapuos;
nepalaidotieji baidos
maitvanagių.

Angelai miršta
rojuj
kaip tu ir aš žemėj;
kiekvienas debesis – pasmerktojo
angelo kapas.

Dievui mirus,
Šėtonas palaidos jį
tarp dujomis nužudytų
Treblinkos ar Aušvico
žydų.

All winds gossip, spread
rumors that Messiah is on
his way here, rides on
a white donkey, will bypass
heaven, earth, God and evil.

Beyond
the last grave, a
new God of love will dawn,
a new Elohim will be born
Amen.

Vėjai liežuvauja, skleidžia
paskalas, kad Mesijas –
jau pakeliui į čia,
joja ant balto asilo ir kad aplenks
rojų, žemę, Dievą, ir blogį.

Viršum
paskutiniojo kapo
naujas meilės Dievas patekės,
naujas Elohimas užgims,
Amen.

Biography

Menke Katz was born on the night of the second Passover feast in April 1906 in the Lithuanian county-seat town known in Yiddish as Svintsyan (now Švenčionys, Lithuania), to Hirshe-Dovid Katz of Svir and Badonna Gubersky of Michaleshik (now Svir and Michalishki in Belarus). Svintsyan, Michaleshik and Svir were all in the Province of Vilna in czarist times, and in the heartland of historic Jewish Lithuania (Líte in Yiddish). His father emigrated to America in 1914; World War I broke out, his eldest brother Eltshik died during forced labor for the German army, and Menke spent some years in his mother's village Michaleshik. He emigrated in 1920 with his mother and surviving siblings to America, where the family was reunited.

Menke, as he became universally known in Yiddish literature, made his début as a Yiddish poet with "Bowery," a poem dedicated to the prostitutes of New York's fabled alley of poverty. It was published in 1925 in the Yiddish-English-Russian journal Spartak that was co-edited by the Russian poet Mayakovsky. Menke became a founding member of Proletpén, the revolutionary New York Yiddish writer's group, in 1929, but his profound mysticism and blatant rejection of the tenet that politics should use literature as a means toward its ends, got him into trouble with this literary environment. He was expelled from the group in 1932 for publishing Three Sisters, an erotic inner-city psychodrama that proclaimed his vegetarian's love for harmless spiders and mice, and predicted that Lenin's marinated body would one day be allowed to rot. The book's final vision is of the poet and the three sisters in the world of spirits long after the death of all four. After being readmitted, he tried his hand at the poetry of poverty and social protest in Dawning Man (1935), but soon abandoned the genre to work on his two-volume epic, Burning Village (1938), set in Lithuania during World War I. It led to a series of attacks from the stalwarts of the Yiddishist left on the pages of its daily newspaper, the

Biografija

Menke Katzas gimė antrąją žydų Velykų naktį, 1906 metų balandį Lietuvos apskrities centre, kuris jidiš kalba žinomas kaip *Svintsyan* (dabar Švenčionys, Lietuva) Hiršei Dovydui Katzui iš *Svir* ir Badonnai Gubersky iš *Michaleshik* (dabar Svieriai ir Mikailiškės Baltarusijoje). Caro laikais Švenčionys, Mikailiškės ir Svieriai priklausė Vilniaus gubernijai, kuri sudarė istorinės žydų Lietuvos (Lita) branduolį. 1914-aisiais jo tėvas emigravo į Ameriką; prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, mirė vyriausias brolis Elčikas, vokiečių armijos mobilizuotas priverčiamiesiems darbams, o Menke kelerius metus praleido gimtajame motinos kaime Mikailiškėse. 1920-aisiais kartu su motina ir likusiais gyvais broliais bei seserimis jis emigravo į Ameriką, kur šeimos nariai vėl susitiko.

Menke – šiuo vardu jis žinomas jidišo literatūroje – kaip jidišo poetas debiutavo eilėraščiu „Bowery", skirtu garsiosios Niujorko skurdžių gatvės prostitutėms. 1925 metais jį išspausdino jidiš–anglų–rusų žurnalas „Spartakas", kurio redakcijos narys buvo rusų poetas Majakovskis. 1929-aisiais Menke tapo vienu iš „Proletpeno", revoliucinės Niujorko jidišo rašytojų grupės įkūrėjų, tačiau gilus jo misticizmas ir griežtas nepritarimas principui, jog siekdama savo tikslų politika turi naudotis literatūra kaip priemone, sukėlė konfliktus su literatūrine aplinka. 1932-aisiais Menke buvo išmestas iš grupės dėl to, kad išspausdino „Tris seseris", erotinį-psichologinį kūrinį apie skurdžių kvartalą, kuriame pasisakė prieš abortus, paskelbė vegetarišką meilę nekaltiems vorams ir pelėms ir išpranašavo, jog marinuotam Lenino kūnui vieną sykį bus leista supūti. Vizijoje knygos pabaigoje poetas ir trys seserys, atsidūrę dvasių pasaulyje, ilgisi visų keturių mirties. Vėl priimtas į grupę, jis išbandė plunksną rašydamas skurdo ir socialinio protesto poeziją, kuri 1935 metais buvo išspausdinta knygoje „Aušrojantis žmogus" (*Dawning Man*), bet netrukus atsisakė šio žanro ir ėmė dirbti prie dviejų tomų epinio šedevro „Degantis kaimas" (*Burning village*), kurio veiksmas vyksta Pirmojo pasaulinio karo metais Lietuvoje.

Frayhayt who objected to his love for the shtetl life of old Lithuania. In reply, Menke wrote a manifesto for a Yiddish poetry free of politics, called Der Braver Pakhdn (The Brave Coward); its most famous line is "I shall not lead my poem into battle." When, in the debate that followed, one of his critics made fun of a poem in Burning Village dedicated to the poet's long-dead grandmother, Mona (Yiddish Móyne), Menke replied with his fifth book of verse, Grandmother Mona Takes the Floor (1939), in which the maligned shtetl grandmother rises from her grave in old Lithuania to give a right lashing to the modernist secular critics who worship "the electric god of New York," via a series of appearances in the dreams of her grandson Menke in his Lower East Side tenement. It is one of the more original works of twentieth century Yiddish poetry, fusing modernist poetic polemic with the very classic shtetl culture the modernists were relentlessly bashing.

Grandmother Mona left Menke in the literary wilderness for some years, when he published a number of volumes thanks to private committees of admirers, and worked as a Yiddish teacher. When news of the Stalin regime's 1952 murders of leading Soviet Yiddish writers reached New York, he severed ties with the leftist Yiddish writers' circles and published Midday (1954), a book of poems partly on his native Lithuania and partly on universal themes of life. Its best known poem, "Friends at the Table," claims that a chat with intimates is more cosmic than space travel. He lived in Israel for several years, and his ninth book in Yiddish, called Tsfas (Safad, an ancient city in northern Galilee), mostly written in the late 1950s, was published many years later, in 1979. Menke was a lifelong student of Kabbalah, the literature of Jewish mysticism, and immersed himself in its many texts, most of which are in Aramaic. Safad had been the world center of Kabbalah in the sixteenth century.

Kai 1938-aisiais ši knyga pasirodė, jidišo kairiųjų dienraštyje „Frayhayt" ji susilaukę ideologinių principų saugotojų antpuolių, kritikavusių jo prisirišimą prie senosios Lietuvos štetlio gyvenimo. Atsakydamas jiems Menke sukūrė manifestą už nepolitizuotą jidišo poeziją, kurį pavadino „Drąsus bailys" *(Der Braver Pakhdn)*; jo garsiausia eilutė – „Aš nevesiu savo eilėraščio į mūšį". Ginčams tęsiantis, vienas iš kritikų pasijuokė iš „Degančio kaimo" eilėraščio, skirto seniai mirusiai poeto senelei Monai (jidiš *Móyne*); į tai Menke atsakė penktąja eilių knyga „Senelė Mona gauna žodį" (*Grandmother Mona Takes the Floor*, 1939), kurioje apšmeižta štetlio senolė pakyla iš kapo senojoje Lietuvoje ir pasirodo Žemutinėje Rytų pusėje anūko Menke's sapnuose pliekdama modernistinius, pasaulietinius kritikus, garbinančius „elektrinį Niujorko dievą". Tai vienas originaliausių dvidešimto amžiaus jidišo poezijos kūrinių, sulydantis modernistinius ginčus dėl poetikos ir klasikinę štetlio kultūrą, kurią negailestingai triuškino modernistai.

Pasirodžius „Senelei Monai", poetas kurį laiką buvo atsidūręs literatūrinėje niekieno žemėje; jis dirbo jidišo mokytoju, o jo knygos galėjo pasirodyti tik privačių gerbėjų pastangomis. Kai 1952-aisiais Niujorką pasiekė žinios apie Stalino režimo įvykdytas žymiausių tarybinių jidišo rašytojų egzekucijas, jis nutraukė ryšius su kairuoliškų jidišo rašytojų sluoksniais ir išspausdino „Vidurdienį" (*Midday*, 1954), eilėraščių knygą iš dalies apie gimtąją Lietuvą, iš dalies universaliomis gyvenimiškomis temomis. Žymiausiame eilėraštyje „Draugai prie stalo" (Friends at the Table) teigiama, jog pašnekesys su bičiuliais yra kosmiškesnis nei kosminės kelionės. Kelerius metus jis gyveno Izraelyje. Devintoji ir paskutinė knyga jidišo kalba *Tsfas* (Safadas, senovinis miestas šiaurinėje Galilėjoje), kurios didžioji dalis sukurta šeštojo dešimtmečio pabaigoje, išspausdinta praėjus daugeliui metų, 1979-aisiais. Menke visą gyvenimą studijavo Kabalą – žydiško misticizmo literatūrą, nuodugniai susipažindamas su daugeliu jos tekstų, kurių dauguma pa-

During the first of his two sojourns in Israel, Menke, sick and tired of the self-destructive politics of the Yiddish literary world, reworked an English poem he had written as a teenager in New York while studying at DeWitt Clinton High School. Called "At a Patched Window," it was published in Commentary in 1956. Soon the Atlantic Monthly, the Midwest Quarterly, New York Times, Poet Lore, Prairie Schooner, The Smith and other prestigious publications began to publish poems by "the Yiddish poet who was now writing in English too." Menke began to experiment with novel forms, including the Menke Chant Royal, an unrhymed unrefrained double chant royal; and, the Menke Sonnet, where each line increases or decreases by a syllable, giving visual Menke Triangles, as they became known. His 1966 essay, "A Word or Two Against Rhyme" in Poet Lore sparked a lively forum of opinions which the journal published a year later. For the last thirty years of his life, he edited one hundred issues of Bitterroot, a quarterly poetry magazine that he founded in New York in 1962. It was dedicated to discovering and inspiring unknown talents. He twice won the Stephen Vincent Benet Award, and his works were twice nominated for a Pulitzer Prize. He lectured widely on modern poetry at North American university campuses.

In 1978, Menke and his wife Rivke moved to a forest house upstate New York. After his son Dovid visited his Lithuanian villages in 1990, Menke's mother Badonna came to him in his dreams and asked him to return to writing in Yiddish, and so, the output of his final months was again in Yiddish. During his lifetime, he published eighteen books, nine in Yiddish and nine in English. The Yiddish poems of his final months posthumously appeared in Menke Sonnets (1993).

Menke was a strict vegetarian, an avid singer of Yiddish folksongs which he accompanied on his mandolin, and an inspirer known for his exuberance at the joy of writing poetry. His kabbalistic beliefs kept

rašyti aramėjiškai. Šešioliktame amžiuje Safadas buvo pasaulinis kabalistikos centras.

Pirmosios iš dviejų viešnagių Izraelyje metu Menke, išvargintas pražūtingos literatūrinio jidišo pasaulio politikos, perrašė anglišką eilėraštį, kurį jis sukūrė jaunystėje, mokydamasis Niujorko DeWitto Clintono vidurinėje mokykloje. Pavadintas „Prie suklijuoto lango", 1956-aisiais jis buvo išspausdintas žurnale „Commentary". Netrukus „Atlantic Monthly", „The Midwest Quarterly", „New York Times", „Poet Lore, Prairie Schooner", „The Smith" ir kiti prestižiniai leidiniai pradėjo spausdinti „jidišo poeto, kuris dabar rašo ir angliškai" tekstus. Menke pradėjo eksperimentuoti su naujoviškomis formomis, pavyzdžiui, „Menke's karališka giesme" (*Chant Royal*), nerimuota ir neturinčia priedainio dviguba karališka giesme; arba Menke's sonetu, kurio kiekvienoje eilutėje yra vienu skiemeniu daugiau arba mažiau. Šiuos trikampio formos eilėraščius imta vadinti Menke's trikampiais. 1966 metais pasirodžiusi esė „Vienas kitas žodis prieš rimą" (*A Word or Two Against Rhyme*) žurnale „Poet Lore" įžiebė gyvą diskusiją, kuri buvo išspausdinta po metų. Per paskutinius trisdešimt gyvenimo metų jis išleido šimtą „Bitterroot", ketvirtinio poezijos žurnalo, įsteigto Niujorke 1962-aisiais, numerių. Leidinys buvo skirtas naujų talentų paieškai ir skatinimui. Jis du kartus gavo Stepheno Vincento Beneto premiją, o jo knygos buvo du kartus nominuotos Pulitzerio premijai. Jis skaitė paskaitas apie šiuolaikinę poeziją daugelyje Šiaurės Amerikos universitetų.

1978 metais Menke ir jo žmona Rivke persikėlė gyventi į namą miškuose, šiaurinėje Niujorko valstijos dalyje. Kai 1990-aisiais jų sūnus Dovydas aplankė jo gimtąsias vietas Lietuvoje, Menke's motina Badonna pasirodė jam sapne ir liepė sugrįžti prie rašymo jidiš, tad paskutinių mėnesių kūrybinė produkcija vėl parašyta šia kalba. Per savo gyvenimą jis išspausdino aštuoniolika knygų, devynias jidiš kalba ir devynias angliškai.

him away from doctors. He had never been ill a day in his life when he died in his sleep, a few weeks after his eighty-fifth birthday, during an afternoon nap in April of 1991.

In 1999, his son Dovid moved to Lithuania to take up a professorship in Yiddish at Vilnius University. In 2005, his friend and publisher Harry Smith produced Menke: The Complete Yiddish Poems of Menke Katz, translated by Benjamin and Barbara Harshav (914 pages, New York 2005). The book was launched in Vilnius on May 19th at the Writers Union of Lithuania. The keynote speaker was Kerry Shawn Keys.

This book, edited and organized by Kerry Keys, is the first anthology exclusively from Menke's English books; hence, from the second half, so to speak, of his poetic life.

Menke buvo griežtas vegetaras ir mėgėjiškas jidišo liaudies dainų, kurioms pritardavo mandolina, atlikėjas. Jis garsėjo įkvėptumu ir džiaugsmu, su kuriuo rašydavo poeziją. Dėl kabalistinių įsitikinimų niekada nesikreipė į gydytojus. Per visą gyvenimą nebuvo sirgęs nė vienos dienos. Jis mirė 1991 metų balandį, kelios savaitės po aštuoniasdešimt penktojo gimtadienio, prigulęs popiečio miego.

1999-aisiais jo sūnus Dovydas atvyko į Lietuvą ir tapo jidišo profesoriumi Vilniaus universitete. 2005-aisiais jo draugas leidėjas Harry Smithas išleido knygą „Menke: visi Menke's Katzo jidiš eilėraščiai" (914 puslapiai, New York, 2005). Šios knygos pristatymas įvyko liepos 19-ąją Vilniuje, Lietuvos rašytojų sąjungoje. Pagrindinis kalbėtojas buvo Kerry Shawnas Keysas.

Ši knyga, sudaryta Kerry Keyso, yra pirmoji vien tik angliškų Menke's eilėraščių – taigi sakytum antrosios jo poetinio gyvenimo pusės – antologija.

Iš anglų kalbos vertė *Laurynas Katkus*

Menke Katz resources online:
Nuorodos internete:

BOOKS BY MENKE KATZ:
http://www.dovidkatz.net/menke/menke_books.htm

PERIODICALS EDITED BY MENKE KATZ:
http://www.dovidkatz.net/menke/menke_periodicals.htm

COLLECTIONS OF MENKE KATZ'S POETRY IN TRANSLATION:
http://www.dovidkatz.net/menke/menke_translations.htm

ESSAYS BY MENKE KATZ:
http://www.dovidkatz.net/menke/menke_essays.htm

SELECTED POEMS IN ENGLISH:
http://www.dovidkatz.net/menke/menke_19poems.htm

AUTOBIOGRAPHY:
http://www.dovidkatz.net/menke/Essays/Menke_1906.pdf

COLLECTION OF YIDDISH FOLKSONGS:
http://www.dovidkatz.net/menke/Books/Menke1985-Books.pdf

Išleido „Versus aureus“ leidykla
Rūdninkų g. 10, LT-01135 Vilnius
versus@versus.lt | www.versus.lt
Užsakymas 694
Printing in Lithuania

MENKE KATZ

Photo by Rivke Katz